

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ 1. VE 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNDE AKADEMİK MOTİVASYONUN DEĞERLENDİRİLMESİ

DR. ABDULLAH USLU

AİLE HEKİMLİĞİ ANA BİLİM DALI

TIPTA UZMANLIK TEZİ

2025

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ 1. VE 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNDE AKADEMİK MOTİVASYONUN DEĞERLENDİRİLMESİ

DR. ABDULLAH USLU

AİLE HEKİMLİĞİ ANA BİLİM DALI

TIPTA UZMANLIK TEZİ

PROF. DR. TUNCAY MÜGE ALVUR

Etik Kurul Uygunluk Onayı
Tarih: 19/12/2024 Karar No: GOKAEK-2025/02/04 Proje No: 2024/502

2025

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ VE AMAÇ……... 1
2. GENEL BİLGİLER…… 2
2.1. Motivasyona İlişkin Kavramlar……. 2
2.1.1. Motivasyon……... 2
2.1.2. İçsel Motivasyon…….. 4
2.1.3. Dışsal Motivasyon…… 4
2.1.4. Motivasyonsuzluk……..…. 5
2.1.5. Akademik Motivasyon…….. 5
2.2. Motivasyon Teorileri……... 7
2.2.1. İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisi…… 7
2.2.2. Çift Faktör Teorisi……. 8
2.2.3. Başarı İhtiyacı Teorisi……... 8
2.2.4. Varoluş İlişki Kurma Gelişme Teorisi…….. 9
2.2.5. Eşitlik Teorisi…… 10
2.2.6. Hedef Belirleme Teorisi…… 10
2.2.7. Yükleme Teorisi…… 11
2.2.8. Beklenti Değer Teorisi…….. 11
2.2.9. Öz Yeterlik Teorisi…… 12
2.2.10. Öz Belirleme Teorisi……... 13
2.3. Tıbbın Gelişimi ve Tıp Fakülteleri…….. 13
2.3.1. Tıp Tarihi……..……..…….. 13
2.3.2. Tıp Eğitimi……...……...……...…… 17
3. GEREÇ VE YÖNTEM……..…… 20
4. BULGULAR…….…….. 22
5. TARTIŞMA……...…. 34
6. SONUÇ VE ÖNERİLER…… 38
7. ÖZET…….. 40
8. ABSTRACT…… 42
9. EKLER……...…… 44
10. KAYNAKÇA…….……...…. 50

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Yaşa göre dağılım grafiği…….. 22
Şekil 2: Cinsiyete göre dağılım grafiği…….. 23
Şekil 3: Kronik hastalığa göre dağılım grafiği……... 23
Şekil 4: Döneme göre dağılım grafiği…… 24
Şekil 5: Not ortalamasına göre dağılım grafiği……..…... 24
Şekil 6: Tercih sırasına göre dağılım grafiği……..…... 25
Şekil 7: Uzmanlık tercihine göre dağılım grafiği……..… 25
Şekil 8: Konaklama türüne göre dağılım grafiği…… 26
Şekil 9: Ulaşım şekline göre dağılım grafiği…….. 27
Şekil 10: Konaklama türüne göre ölçek puanlarının karşılaştırılması……..… 31
Şekil 11: Ulaşım şekline göre ölçek puanlarının karşılaştırılması……. 31
Şekil 12: Toplam ölçek puanı ile içsel motivasyon korelasyon grafiği…….. 32
Şekil 13: Toplam ölçek puanı ile dışsal motivasyon korelasyon grafiği…… 33
Şekil 14: Toplam ölçek puanı ile motivasyonsuzluk korelasyon grafiği…… 33

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1: Katılımcıların genel ölçek puanları analizi……..……..…….. 27
Tablo 2: Cinsiyete göre ölçek puanları analizi…….……..… 28
Tablo 3: Döneme göre ölçek puanları analizi……. 28
Tablo 4: Kronik hastalığa göre ölçek puanları analizi……..……..… 29
Tablo 5: Uzmanlık tercihine göre ölçek puanları analizi……...…… 29
Tablo 6: Uzmanlık tercihine göre ikili karşılaştırmalar……...….. 30

TEŞEKKÜR

Kocaeli Üniversitesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı ile geçirdiğim üç seneyi, hayatım boyunca hep güzel hatırlayacağım.

Uzman hekim olma sürecinde her zaman desteklerini hissettiğim, üzerimde büyük emekleri olan Prof. Dr. Tuncay Müge Alvur ve Dr. Öğr. Üyesi Canan Tuz Yılmaz hocalarıma teşekkürü borç bilirim, saygılarımı sunuyorum.

Yollarımızın birleştiği andan itibaren, hayatın her alanında yanımda olan ve beni her daim destekleyen canım eşim Dr. Ayşenur Uslu'ya şükranlarımı ve sevgilerimi iletiyorum.

Doğduğum günden beri beni gözeten ve hayata hazırlayan çok kıymetli aileme minnet duyuyorum, iyi ki varsınız.

Tez sürecinde yardımlarını esirgemeyen Ahmet Emin Emanet'e en içten dileklerimle teşekkür ediyorum.

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Tıp eğitimi, hekim adaylarını sağlık hizmeti sunumuna hazırlayan, yoğun ve çok katmanlı bir süreçtir. Bu süreçte öğrencilerin hem teorik bilgileri hem de klinik becerileri dengeli şekilde geliştirmesi beklenir. Günümüzde sağlık sistemlerinin teknolojiyle entegrasyonu, bilimsel bilginin hızlı biçimde güncellenmesi, klinik uygulamaların artan karmaşıklığı ve etik sorumlulukların daha görünür hale gelmesi, tıp eğitimini her yönüyle etkilemekte ve yeniden şekillendirmektedir.[1,2]

Bireyleri farkında olarak ya da olmayarak belirli davranışlarda bulunmaya yönlendiren motivasyon, öğrencilerin üniversite ortamında sergiledikleri tutumları etkilemektedir. Akademik motivasyon ise, öğrencilerin derslere katılımı, öğrenmeye yönelik ilgileri, mesleki uygulamalardaki performansları ve problem çözme becerileri üzerinde belirleyici role sahip multifaktöriyel bir kavram olarak değerlendirilmektedir.[3,4]

Akademik motivasyonun çok boyutlu yapısı, onu etkileyen bireysel ve çevresel değişkenlerin bütüncül bir yaklaşımla ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Ancak Türkiye'deki tıp fakültelerinde, öğrencilerin akademik motivasyon düzeylerinin, demografik ve çevresel etmenlerle etkileşimini ele alan sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu alanda yapılacak yeni araştırmaların, uygun eğitim stratejilerinin geliştirilmesi, motivasyon destek mekanizmalarının planlanması ve öğrenci danışmanlığı uygulamalarının iyileştirilmesi açısından literatüre önemli katkılar sunacağı öngörülmektedir.

Bu araştırma, mevcut literatür doğrultusunda Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin akademik motivasyon düzeylerinin hangi etkenlerle ilişkili olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmanın temel amacı, öğrencilerin akademik motivasyonlarını üç temel alt boyut olan içsel motivasyon, dışsal motivasyon, motivasyonsuzluk çerçevesinde değerlendirmek ve motivasyonun yaş, cinsiyet, kronik hastalık durumu, sınıf düzeyi, not ortalaması, uzmanlık alanı tercihi, üniversiteye ulaşım şekli ve konaklama türü gibi çeşitli demografik ve çevresel değişkenlerle olan ilişkisini analiz etmektir. Elde edilen bulguların, öğrencilerin akademik motivasyonlarını etkileyen başlıca etmenlerin anlaşılmasına katkı sağlayarak, ileride yapılacak araştırmalara yön vermesi ve eğitim politikalarının şekillendirilmesinde yol gösterici olması beklenmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Motivasyona İlişkin Kavramlar

2.1.1. Motivasyon

Motivasyon, bilimsel literatürde sıkça ele alınan konulardan biridir. İlk bakışta basit ve anlaşılır bir kavram gibi görünse de tanımlaması güçtür. Farklı ve karmaşık biçimlerde açıklanabildiği için, uzun yıllardır bilim insanları arasında tartışma konusu olmuştur. Motivasyon kelimesi, hareket etme ve harekete geçirme anlamları taşıyan Latince kökenli ‘‘movere’’ sözcüğünden türemiş olup Türk Dil Kurumuna göre “isteklendirme” ve “güdüleme” anlamlarına gelmektedir.[5,6]

Günlük yaşamda sıkça karşılaşılan ve birçok alanda gereksinim duyulan temel bir kavram olan motivasyon, belirli hedeflere ulaşmak üzere harekete geçiren bir enerjidir ve bu hedefler anlamlı olmaya devam ettiği müddetçe hareket sürdürülür. Motive olma durumu herhangi bir davranışta bulunma eğilimi olarak değerlendirilmekte ve pek çok unsurdan etkilenmektedir. Bu unsurların çeşitliliği ve yoğunluğu bireyin eyleme geçme süreci üzerinde doğrudan etkili olmakta ve neticede motivasyon düzeyleri arasında farklılıklar ortaya çıkmaktadır.[7]

Motivasyonu anlamak ve açıklamak üzere geçmişten bugüne birçok araştırma yapılmıştır. Bazı çalışmalara göre bu kavram bir davranışın hedefe doğru harekete geçirilmesi, devam ettirilmesi ve yönlendirilmesine etki eden bir güç olarak açıklanmaktayken, öğrenen bireyin ögrenme etkinliğine aktif katılımı ve yaklaşım derecesi ile herhangi bir şekilde eylemde bulunma eğilimini sağlayan belirli bir ihtiyaç ya da istek şeklinde de açıklanabilir. Farklı ifadelerle ele alındığında motivasyon, davranışın uyandırılması, sürdürülmesi ve kontrolünü etkileyen içsel ve dışsal faktörlerin hepsini içeren geniş bir yapıyı ifade etmektedir. Bir insanda ortaya çıkan isteklerin ve dileklerin seçilmesinde, öncelik sırasına konulmasında, planlanmasında ve yerine getirilmesinde kullanılan, bilişsel ve motor süreçleri organize eden, dinamik olarak değişen bir hareketlenme olarak da tanımlanabilir.[8–10,3]

Literatürde farklı tanımları bulunan motivasyon kavramı, belirli bir zamanda belirli bir şekilde davranmamıza neden olan farklı psikolojik ve fizyolojik faktörler olarak ifade edilebilmektedir. Bireylerin ve grupların davranışlarını şekillendiren, onları harekete

geçiren ve belirli amaçlara ulaşmak için çaba göstermelerini sağlayan bir kuvvet olarak da tanımlanabilen motivasyon, kişi veya grupların gereksinimleri, değer yargıları, hedefleri ve arzularıyla, dış çevreden gelen etkilerin karışımı sonucunda ortaya çıkmaktadır. Kişiyi eyleme geçiren bu fenomen hem performansı hem de başarıyı artırarak hedeflere ulaşmada önemli rol oynayabilir.[11,12]

Motivasyon, bireylerin beklentileri ve ihtiyaçları doğrultusunda şekillenen kişisel bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Bu süreçte, bireyleri belirli davranışlara yönlendiren etkenlerin nedenleri ve bu etkenlerin doğurduğu sonuçların ayrıntılı biçimde analiz edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Özellikle iş yükünün yoğun olduğu ve insan yaşamı üzerinde doğrudan etkisi bulunan sağlık hizmetlerinde, geleceğin hekim adayları olan tıp fakültesi öğrencilerinin uygun şekilde motive edilmesi, sağlık hizmetlerinin etkin, sürdürülebilir ve zamanında sunulması açısından kritik bir rol oynayabilir. [13]

Motivasyon seviyeleri yüksek olan öğrenciler, üniversiteye karşı daha olumlu bir tutum sergileyebilmektedirler. Öğrencilerin akademik performansını etkileyen unsurlardan biri sayılan motivasyon, üniversitedeki başarıda etkili bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, akademik başarıyı yükseltmeyi amaçlarken motivasyon ile ilgili durumları dikkate almak fayda sağlayacaktır.[4,14,15]

Genel olarak, motivasyonun öğrenme ve başarı üzerinde olumlu etkileri olduğu kabul edilmektedir. Motivasyon seviyesi düşük öğrenciler okuldan uzaklaşma eğilimi göstermekteyken, motive olmuş öğrenciler derslerine daha fazla vakit ayırarak eğitimlerini tamamlama olasılıklarını artırmaktadırlar. Bazı çalışmalarda, motivasyonun merak, kararlılık, öğrenme sürecine katılım ve bireysel performans gibi farklı çıktılarla ilişkili olduğu gösterilmektedir. Ayrıca elde edilen bulgular, olumlu tutuma ve yüksek motivasyona sahip öğrencilerin, başarı odaklı davranışlar sergileyerek akademik alanda daha iyi sonuçlar elde ettiklerini desteklemektedir.[8,16,17]

Motivasyon kavramını anlamak ve açıklamak üzere Edward Deci ve Richard Ryan tarafından geliştirilen öz belirleme teorisi, motivasyonu oluşturan üç unsurdan bahsetmektedir. Bunlar içsel motivasyon, dışsal motivasyon, motivasyonsuzluk olmak üzere üç ana faktördür. Teori yıllar içerisinde güncellenmeye devam etmiş ve kapsamı genişletilmiştir.[18]

2.1.2. İçsel Motivasyon

Bir etkinliğin, bireye sağladığı haz ve hissettirdiği tatmin nedeniyle gerçekleştirilmesi ve sürdürülmesi dürtüsü, içsel motivasyon olarak tanımlanır. Diğer bir tanımlamaya göre içsel motivasyon, harici herhangi bir kaynaktan teşvik ya da yönlendirme olmaksızın ilgili davranışı gerçekleştirmeye yönelme, bir sürecin parçası olmaktan keyif alma, yaşamdan memnuniyet duyma durumlarını ifade etmektedir. İçsel olarak motive olan bireyler, öğrenmeye duydukları ilgi, keşfetme isteği ve başarıdan elde ettikleri doyum gibi unsurlardan etkilenmektedir.[16,19]

İçsel motivasyon, bireyin doğasında var olan ve onu ihtiyaçlarına doğru yönlendiren istemsizce gelişen davranışlardır. Kişilerinin inançları, arzuları, ilgi alanları ve isteklerini gerçekleştirme yönündeki hedefleri, içsel motivasyonun temelini oluşturur. Bu motivasyon türünün en belirgin özelliği, herhangi bir dış etki ya da ödüle ihtiyaç duymadan kendiliğinden harekete geçirebilme kabiliyetidir.[13]

Tıp fakültesi öğrencilerinde içsel motivasyonun tipik bir örneği, bireyin doktorluk mesleğine yönelik bilgi ve becerilerini geliştirme arzusu doğrultusunda ders çalışma eğilimidir. Bu tür bir motivasyon, genellikle öğrencinin mesleğinde yetkin bir hekim olma hedefinden veya insanlara yardım etme isteğinden beslenmektedir. Örneğin, hastalara daha nitelikli sağlık hizmeti sunabilmek amacıyla derslere ilgiyle katılım sağlamak ya da tıp alanındaki güncel gelişmeleri yakından takip etmek gibi davranışlar, içsel motivasyonun davranışsal yansımaları arasında değerlendirilebilir.[20]

2.1.3. Dışsal Motivasyon

Dışsal motivasyon, bireylerin davranışlarını dışsal faktörlerin etkisiyle gerçekleştirme dürtüsü olarak tanımlanabilir. Diğer bir ifadeyle kişilerin eylemlerini dış etmenlere bağlı olarak gerçekleştirme eğilimidir. Dışsal motivasyon, bireyin davranışlarını dışsal unsurlara bağlı olarak ortaya koyma ve somut bir sonuca ulaşmak için bir faaliyette bulunma isteğidir.[21,22]

Dışsal motivasyon, bir eylemi yapmak için bireyin kendisi dışındaki kaynaklardan etkilenmesi veya ödüller, cezalar, beklentiler doğrultusunda davranışın yönlendirilmesi durumudur. Bu bağlamda kişi, söz konusu etkinliği kendi içsel isteğinden ziyade bir hedefe

ulaşmak, başarı kazanmak, çıkar elde etmek ya da zarardan kaçınmak gibi dışsal sebeplerle yapmaktadır.[23]

Öğrencilerin yüksek not alma gayesiyle derse ilgi göstermesi veya ailelerinin beklentilerini karşılamak için ders çalışması, dışsal motivasyona örnek gösterilebilir. Tıp fakültesi öğrencileri bağlamında düşündüğümüzde, bir öğrencinin uzmanlık alanı tercihi yaparken daha prestijli bir bölüme yönelmesi ya da yüksek maaş beklentisi ile kararını belirlemesi dışsal motivasyonla ilişkilendirilmektedir.[24]

2.1.4. Motivasyonsuzluk

Motivasyonsuzluk, bir davranışın gerçekleştirilmesi konusunda isteksizlik yaşanması durumudur. Bu durum genellikle kişinin, gerçekleştirdiği davranış ile elde edeceği sonuç arasındaki ilişkiyi algılayamamasıyla ortaya çıkar. Diğer bir ifadeyle bireyin eylemleri ve amaçları arasında olası bir bağlantı kuramaması nedeniyle bir faaliyeti gerçekleştirmeyi istememe halidir. Ayrıca eylemlerin ve aktivitelerin değersiz görülmesi veya anlamsız bulunması, davranışın gerçekleştirilmesi noktasında yetersizlik hissedilmesi ya da hedeflenen sonuca ulaşılamayacağı düşüncesi da motivasyonsuzluğu tetikleyebilir.[25,26]

Motivasyonsuzluk, bireyin herhangi bir etkinliğe yönelik ne içsel ne de dışsal bir motivasyona sahip olmaması yani basit haliyle motivasyonun eksikliği veya yokluğu durumudur. Bu kavram, genel bir yabancılaşma ve çaresizlik hissi veyahut belirli bir ortamda meşgul olma ya da ortama katılım gösterme arzusundaki eksiklik veya yetersizlik şeklinde açıklanabilir. Motivasyonsuz bireyler genellikle kendi eylemlerinden bağımsız ve kopuk hissederler, görevleri yerine getirmek için sınırlı çaba sarf eder ya da tamamen vazgeçmeye meyilli olurlar.[27]

2.1.5. Akademik Motivasyon

Akademi kelimesi Türk Dil Kurumuna göre "birçok ülkede bilim ve sanat alanında akademik çalışmalar yapan bilimsel kurum" , "yüksekokul" ve "bilginler, yazarlar, sanatçılar kurulu" anlamlarına karşılık gelmektedir.[5]

Akademi sözcüğünün kökeni, Platon'un Atina yakınlarında bulunan Akademos bahçesinde kurduğu "Akademia" isimli okula dayanmaktadır. Günümüze geldiğimizde ise hem bilginin üretildiği ve yayıldığı kurum hem de bilimsel çalışmaların ve eğitimin merkezi şeklinde tanımlanabilen üniversite kelimesinin, akademi terimine özdeş olarak

kullanılabileceği düşünülmektedir. Her ne kadar Platon'un Akademia'sı akademi ve üniversite kavramlarına ilham kaynağı olsa da bugünkü anlamda ilk üniversiteler 11. yüzyıldan sonra ortaya çıkmıştır. Tarihsel süreçte üniversitelerin işlevleri üzerine çeşitli tartışmalar yürütülmüş, bu kurumlardan beklentiler ve onlara atfedilen roller farklılık göstermiştir.[28,29]

Öğrencilerin akademik işlerle ilgili gayelerine ulaşma yönünde hissettikleri isteklilik ve bu doğrultuda gösterdikleri gayret olarak tanımlanabilen akademik motivasyon, bireyin öğrenme sürecine yönelik motivasyonuyla doğrudan bağlantılıdır. Öğrencilerin eğitim sürecinde başarı elde etme arzusu ve bu amacı gerçekleştirmek için sarf ettiği emek, akademik motivasyonun temelini oluşturur. Bu motivasyon sayesinde öğrenciler derslere odaklanma, ödevlerini tamamlama, sınavlara hazırlanma ve öğrenme etkinliklerine aktif katılıma konularında daha istekli ve kararlı bir tutum sergiler. Bunun yanı sıra akademik motivasyonu yüksek olan öğrenciler, karşılaştıkları güçlükler karşısında daha dirençli davranır ve başarıya ulaşmak için daha fazla çaba gösterirler. Öte yandan düşük akademik motivasyona sahip olanlar, akademik beklentiler ile uyumlu olmayan davranışlar sergileme eğilimi gösterebilir, hedeflerine ulaşmak için gerekli çabayı sarf etmekte zorlanabilir ve öğrenme sürecinden yeterince haz alamayabilirler. Bu nedenle, öğrencilerin motivasyonunu artırmaya yönelik yöntemlerin benimsenmesi ve geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır.[30–32]

Bir başka deyişle akademik motivasyon, bireyin eğitim hayatıyla ilgili istekliliğini tanımlamak amacıyla kullanılan bir kavramdır ve öğrencinin öğrenmeye duyduğu ilgi, eğitime atfettiği önem, öğrenme sürecine dair algısı, bilişsel becerileri, okula yönelik tutumu, eğitimle ilgili görevlerini gerçekleştirme eğilimi gibi birçok etkenle ilişkilidir. Genel anlamda, öğrencinin akademik sorumluluklarını yerine getirirken ihtiyaç duyduğu enerji olarak değerlendirilebilir. Kısaca öğrenenin öğrenme motivasyonunu ifade eden bu kavram öğrencilerin okula devam etme isteklerine, ilgilerine ve okuldaki çeşitli stresörlerle baş edebilme yeteneklerine rehberlik eden bir faktördür.[19,33,34]

Nihayetinde akademik motivasyonun, öğrencilerin eğitim süreçlerine katılımlarını ve başarılarını etkileyen önemli faktörlerden biri olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin bu açıdan desteklenmesi, onların öğrenme süreçlerini daha verimli ve iyi hale getirebileceği gibi uzun vadeli akademik başarılarına da katkıda bulunabilir.

2.2. Motivasyon Teorileri

Teoriler, bilimin açıklayıcı işlevini yerine getirmesi hususunda önemli bir yere sahiptir. Motivasyon kavramının detaylı olarak anlaşılabilmesi için bu alandaki teorilerin iyi bilinmesi gerekmektedir. Farklı kuramlar, belirli varsayımlar doğrultusunda motivasyonun sınırlı yönlerine odaklanmakta ve bu çerçevede açıklamalar sunmaktadır. Ancak motivasyonu tüm yönleriyle açıklayabilen tek ve kapsayıcı bir kuram mevcut değildir. Motivasyon teorileri çeşitli şekillerde sınıflandırılsa da en yaygın gruplama kapsam kuramları ve süreç kuramları şeklindedir. Bazı güncel sınıflandırmalarda bu gruplara modern kuramlar da eklenmektedir. Kapsam kuramları daha çok bireyin içsel dinamiklerine odaklanırken, süreç kuramları bireyin çevresel faktörlerle olan etkileşimini merkeze alır. Çağdaş kuramlar ise daha bütüncül yaklaşım sunmakta ve günümüzde daha fazla kabul görmektedir.[35]

2.2.1. İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisi

Abraham Maslow tarafından 1943 yılında ortaya konan ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı, motivasyon alanındaki en bilindik ve temel yaklaşımlardan biri olarak kabul edilmektedir. Maslow, insan gereksinimlerini beş temel kategoriye ayırmış ve bu gereksinimleri aşağıdan yukarıya doğru hiyerarşik bir sıraya koymuştur. Bireylerin önce temel ihtiyaçlarını karşıladıklarını, sonra daha üst düzey ihtiyaçlara yöneldiklerini vurgulamıştır. Bu teoriye göre, bireyin alt düzeydeki ihtiyaçları belirli bir doyum seviyesine ulaşmadıkça üst düzey gereksinimlerin ortaya çıkması ve bireyi motive etmesi mümkün değildir.[36]

Maslow'a göre motivasyon bireyseldir ve bir kişiyi motive eden başka birini motive etmeyebilir. Organizmanın motive edilmesinde her ihtiyacın aynı etkiyi göstermediğini söylemekte ve herkesin değişik kademelerdeki ihtiyaçlar tarafından motive edildiğini öne sürmektedir. İhtiyaçlar hiyerarşisini oluşturan beş kategori sırasıyla fizyolojik, güvenlik, sosyal, saygınlık, kendini tamamlama olarak isimlendirilmektedir. Fizyolojik ihtiyaçlar nefes alma, beslenme, cinsellik, uyku gibi temel unsurları içermektedir. Güvenlik ihtiyaçları için sağlığın sürdürülmesi, maddi kaynaklar, mülkiyetin korunması gibi örnekler verilebilir. Sosyal ihtiyaçlar arkadaşlık, aile gibi konuları kapsamaktadır. Saygınlık ihtiyaçları özgüven, başarı, prestij gibi meselelerden oluşmaktadır. Kendini tamamlama ihtiyaçları ise kabullenme, yaratıcılık, erdemgibi kavramları bünyesinde barındırmakta ve en üst düzeyi ifade etmektedir.[37]

Zamanla ortaya çıkan yeni araştırmalar ve bulgular ışığında ihtiyaçlar hiyerarşisi teorisi eleştirilmiş ve kapsayıcılığı tartışılmıştır. Araştırmacılar ihtiyaçların keskin bir şekilde sınıflanamayacağını ve önem sıralamasının farklılıklar gösterebileceğini öne sürerek teorinin evrenselliğini sorgulamıştır.[38]

2.2.2. Çift Faktör Teorisi

Frederick Herzberg ve arkadaşları tarafından çalışanlar üzerine yapılan araştırmalar neticesinde geliştirilen teoriye göre bireylerin kötümser olmasına ve tatminsizliğine yol açan faktörler ile bireyleri teşvik eden ve mutlu kılan faktörlerin birbirinden ayrılması gerekmektedir. Yaptığı çalışmalarda motivasyonun çift boyutlu yapısı olduğunu ileri süren Herzberg, çalışanların doyumlarını artırıcı etki yapan unsurları güdüleyici faktörler, çalışanların doyumlarını azaltıcı etki yapan unsurları hijyen faktörler olarak adlandırmıştır.[37]

Güdüleyici faktörlerin varlığı motivasyona katkıda bulunmaktadır ancak bunların yokluğu motivasyon kaybına yol açmamakta ve nötr bir durum yaratmaktadır. Diğer yandan hijyen faktörlerin karşılanması bir motivasyon kaynağı oluşturmayacaktır fakat tatmin edilmezlerse sonuçta motivasyon azalması ortaya çıkacaktır. Buradan sonuçla güdüleyici faktörlerin ve hijyen faktörlerin birbirinin zıttı olmadığı söylenebilir. Güdüleyici faktörler doğrudan işin içeriğine ve özüne yöneliktir. Başarılı olma, tanınma, terfi imkanı, sorumluluk, geri bildirim örnek olarak verilebilir. Hijyen faktörler ise genel itibariyle işin çevresi ile ilgili faktörlerdir. Çalışma koşulları, ücret, ikili ilişkiler, iş güvenliği örnek olarak verilebilir.[39]

2.2.3. Başarı İhtiyacı Teorisi

David McClelland, ihtiyaçların öğrenmeyle sonradan kazanılacağını ileri süren ve motive edici değişkenleri başarı ihtiyacı, güç ihtiyacı, bağlanma ihtiyacı olmak üzere üç grup altında toplayan bir yaklaşım sunmaktadır. Bu güdüler herkeste bulunmakla birlikte etki derecesi kişinin içinde bulunduğu koşullara göre farklılık göstermektedir.[36]

McCleland'ın kuramında tanımladığı üç grup içinde bireyi ve toplumu en çok etkileyen başarı ihtiyacıdır. En iyisi olma, mükemmeli arama tutkusunun altında başarı ihtiyacı saklıdır. Birey faaliyetlerinde başarılı olmayı ne kadar arzuluyorsa, başarısız olmaktan da o derece kaçınmaktadır. Yüksek başarı güdüsüne sahip olanlar daha gerçekçi ve kararlı olup,

kendilerine ulaşılması zor hedefler koymakta, bunlara ulaşmak için de gerekli bilgi ve yeteneği öğrenip kullanmak niyetindedirler. Teoriye göre başarma duygusundan sonra güç sahibi olma arzusu gelmektedir. Yönetme, kaynakları elinde bulundurma ve çevrelerine egemen olma gibi örnekler güç ihtiyacını açıklamaktadır. Güç elde etmek isteyen kişiler etkinliklerini arttıracak yollar aramakta ve gereken her yolu deneme eğiliminde olmaktadırlar. Bağlanma ihtiyacı ise, tek başına yaşamanın mümkün olmaması, bireyin kendi dışındaki insanlar ve gruplar ile ilişki içinde bulunması temeline dayanmaktadır. Bağlanma ihtiyacı aile, arkadaşlık ve sosyal çevreyle ilişkileri kapsamaktadır. Bazı insanlarda başkaları ile ilişki kurma eğilimi kuvvetli iken bazılarında bu eğilim zayıf gözlenmektedir.[40,41]

2.2.4. Varoluş İlişki Kurma Gelişme Teorisi

Clayton Alderfer tarafından geliştirilen bu teori bazı yönleriyle ihtiyaçlar hiyerarşisine benzer bir perspektif sunmaktadır. Öne sürdüğü kuramda Alderfer, insanı harekete geçiren unsurları varoluş ihtiyaçları, ilişki kurma ihtiyaçları, gelişme ihtiyaçları olmak üzere üç başlık altında toplamıştır. İlk sırada yer alan varoluş ihtiyaçları, hayatta kalmayı sağlayan fizyolojik ve güvenliğini temin etmeye yönelik maddi gereksinimleri kapsar. İlişki kurma ihtiyaçları, bireyin çevresindeki diğer insanlarla kurduğu bağı, ikili ilişkileri, kabul görme ve takdir edilme gibi sosyal gereksinimlerini içerir. Gelişme ihtiyaçları ise potansiyeli ortaya koyma, özsaygı, yaratıcılık, yetkinlik gibi üst düzey ihtiyaçları bünyesinde barındırmaktadır.[42]

Bu teoriye göre kişi, herhangi bir zamanda ve herhangi bir basamağın etkisiyle, belirli bir sıralama olmaksızın davranışlarını düzenleyebilmektedir. Ayrıca bireylerin ihtiyaçlarını karşılama becerilerine bağlı olarak hiyerarşide aşağı veya yukarı iki yöne de hareket edebilecekleri düşünülmektedir. Yani üst düzeydeki bir ihtiyacın karşılanamaması durumunda, birey daha önce doyuma ulaşmış olan alt düzeydeki ihtiyaçlara yeniden yönelme eğilimi gösterebilir. Bu durum, bireyin tatmin olmuş görünen alt basamak ihtiyaçlarında da yeniden bir eksiklik hissetmesine neden olabilir. Teorinin bir diğer iddiası da sonuca ulaşma ihtimalinin yüksek olduğu durumlarda ve ulaşılmak istenen bir gayenin varlığı söz konusu olduğunda, hedefe ulaşmak için daha fazla çaba gösterilmektedir. Buna karşılık, sonucu belirsiz olan veya yeterince arzulanmayan hedefler için çaba harcamaktan kaçınılmaktadır.[43]

2.2.5. Eşitlik Teorisi

John Adams'ın çalışma ortamlarına yönelik geliştirdiği eşitlik kuramı, bireylerin adil muamele görme beklentisinin motivasyon üzerinde belirleyici bir etkisi olduğunu öne sürer. Bu kurama göre kişiler, benzer statüdeki diğer bireylerle yaptıkları iş ve elde ettikleri kazançları karşılaştırarak kendi durumlarını değerlendirirler. Yapılan değerlendirme subjektiftir ve kişiden kişiye farklı algılanabilmektedir. Eğer bir çalışan, eşit nitelikteki çabalarına karşılık elde ettiği faydaların daha düşük olduğunu hissederse, bu durum motivasyonunda azalmaya yol açabilir. Öte yandan elde edilen sonuçlar adil ve dengeli olarak algılandığında, birey daha fazla çaba harcamaya istekli olabilir.[13]

Teoride bahsedilen eşitlik kavramında kıyaslanan yetenek, tecrübe, emek gibi girdiler ile maaş, statü, övgü gibi çıktıların aynı olmasından ziyade girdi ve çıktı oranının eşitliği kastedilmektedir. Bu iki boyut arasında denge kurulması ve adaletin sağlanması bireylerin tatmini için elzemdir. Eğer dengenin bozulduğu kanısı hakim olursa çalışanlar girdileri veya çıktıları değiştirecek faaliyetlerde bulunarak tekrar eşitliği sağlamak isteyeceklerdir.[37]

2.2.6. Hedef Belirleme Teorisi

Edwin Locke 1968 yılında kaleme aldığı makalesinde, motivasyonu bilişsel bir süreç olarak ele almış ve performansı artırmak için hedef koymanın önemini açıklamaya çalışmıştır. Literatürdeki diğer adıyla amaç teorisi, belirli ve zorlayıcı hedeflerin, belirsiz veya kolay hedeflere göre daha fazla çaba harcamayı tetiklediğini belirtmiştir. Bireylerin veya grupların önlerine koydukları ve ulaşmak istedikleri hedef, davranışlarına yön vererek amaçları doğrultusunda motivasyon sağlayabilmektedir. Etki mekanizmasına bakıldığında hedeflerin, bireyin dikkatini ve çabasını ilgili aktivitelere yönlendirme, ilgisiz aktivitelerden ise uzaklaştırma işlevi gördüğü, enerji verici bir fonksiyona sahip olup bireylerin çabalarını görevin zorluk düzeyine göre ayarlamalarına yardımcı olduğu, kişileri daha kararlı ve dirençli bir tutum sergilemeye yönelttiği, ayrıca dolaylı olarak coşku, keşfetme isteği ve göreve ilişkin bilgi ile stratejilerin kullanımını teşvik ettiği düşünülmektedir.[35,44]

Uzun yıllar süren araştırmalar ve saha çalışmaları neticesinde Gary Latham'ın da katkılarıyla teori gelişmeye devam etmiştir. Yeni bulgular ışığında ölçülebilir, net ve anlaşılır hedeflerin motivasyonu artırdığı, ulaşılamaz hedefler koymanın ise motivasyonu

azalttığı ileri sürülmüştür. Kurama göre düzenli geri bildirimlerle hedefe yönelik ayarlamalar yapılması, karmaşık hedefler için ek kaynak ve destek sunulması performansı pozitif etkilemektedir. Ayrıca hedefe bağlılık ve hedefi benimsemek de olumlu çıktılar ile ilişkili bulunmuştur.[45]

2.2.7. Yükleme Teorisi

Literatürde farklı isimlerle anılan yükleme veya atıf teorisinin altında yatan fikir, insanların karşılaştıkları olayların nedenlerini sorgulaması, davranışların ve durumların arkasındaki mantığı algılamaya çalışmasıdır. Bu nedensellik arayışı, bireylerin çevrelerini anlama, kontrol etme ve geleceği tahmin etme gereksiniminden kaynaklanmaktadır. Pek çok araştırmacı, bireylerin bilgiyi nasıl yorumladıklarını ve geçmiş deneyimlere dayanarak nasıl tepkiler verdiklerini açıklamaya yönelik çalışmalar yapmıştır. Bu noktada ortaya çıkan teori, bireylerin olayların nedenlerine ilişkin yaptıkları değerlendirmeleri ve bu nedenleri nasıl işlediklerini açıklamak için bir çerçeve sunmaktadır.[46]

Heider tarafından temelleri atılan teoriye göre, bireylerin herhangi bir faaliyetteki başarı ya da başarısızlığa ilişkin sahip oldukları algılar, gelecekte aynı faaliyet için gösterecekleri çaba düzeyini belirlemektedir. Heider, bireylerin gelecekteki olayları öngörebilmek ve kontrol edebilmek amacıyla yaşadıkları olayların nedenlerini açıklamaya çalıştıklarını savunmaktadır. Bu bağlamda bireylerin olaylara yönelik nedensel öngörülerde bulunurken, dışsal ve içsel faktörlerin bir kombinasyonundan etkilendiği öne sürülmektedir. Ayrıca insanın kendisiyle ilgili değerlendirme yaparken, başarılı sonuçlar elde etmeyi içsel faktörlere, başarısız sonuçlar elde etmeyi dışsal faktörlere bağlama eğiliminde olduğu ifade edilmektedir. Başkalarının değerlendirilmesi söz konusu olduğunda ise içsel faktörleri abartma ve dışsal faktörleri göz ardı etme eğilimi görülebilmektedir.[35]

2.2.8. Beklenti Değer Teorisi

Bilişsel temelli motivasyon yaklaşımlarından biri olan ve iki temel bileşen üzerine kurulan bu teori, bireylerin belirli bir görevle ilgili seçimleri, bu görevi gerçekleştirme konusundaki kararlılıkları, görevi sürdürürken harcadıkları çaba ve gösterdikleri performans ı etkileyen unsurları açıklamaya çalışmaktadır. Teoriyi oluşturan ana unsurlardan biri olan beklenti kavramı, bireyin gelecekteki görevlerde ne kadar başarılı olabileceğine ilişkin inançlarını ifade etmektedir. Bu süreçte kişi geçmiş başarı deneyimleri

ve kendi yeteneklere göre yargılama yapmaktadır. Ayrıca eldeki kaynaklar, alınan destek ve görevin zorluk derecesi, beklenti düzeyini biçimlendirmektedir. Diğer ana unsuru oluşturan değer kavramı ise göreve yüklenen anlamı ve atfedilen değeri açıklamaya çalışmakta, öznel bir durum olarak değerlendirilmekte ve dört alt boyutta ele alınmaktadır. Bir görevi başarıyla yapmanın kişi tarafından algılanan önemi başarı değeri alt boyutunu, kişinin bir etkinlikte yer almaktan elde ettiği doyum veya etkinliğe ilişkin ilgisi içsel değer alt boyutunu, görevin gelecekteki hedeflere ulaşmadaki rolü ve sağlayacağı fayda yarar değeri alt boyutunu, belirli bir etkinliğe katılmanın sonucunda harcanan enerji ve vazgeçilen alternatifler maliyet alt boyutunu tanımlamaktadır. Başarı, içsel, yarar değerleri motivasyon üzerine olumlu etkiye sahip faktörleri kapsarken maliyet olumsuz etkiye sahip faktörleri kapsamaktadır.[47,48]

2.2.9. Öz Yeterlik Teorisi

Motivasyon konusundaki güncel yaklaşımlar, bireylerin kendi davranışları üzerindeki kontrollerine, davranıştan nasıl etkilendiklerine ve davranışı nasıl etkilediklerine odaklanmaktadır. Albert Bandura tarafından geliştirilen sosyal bilişsel kuram, birey ile çevre arasındaki karşılıklı etkileşim fikrini açıklayan kapsamlı bir öğrenme teorisidir. Bu kuramın motivasyonel bileşeni ise öz yeterlik kuramı olarak adlandırılmaktadır. Bu bileşende motivasyon, bireyin belirli bir görevde başarılı olacağına dair inancından kaynaklanır. Kuramın temel dayanağı, bireylerin kendi yeterliliklerine inandıklarında harekete geçmeye daha istekli olacakları yönündedir. Öz yeterlik, bir problemi çözmek veya bir görevi tamamlamak için gerekecek belli hareketleri organize etme ve eylemleri gerçekleştirme kabiliyetine olan güven olarak tanımlanmaktadır. Bireyin çeşitli becerilere sahip olması ile bu becerileri gerekli durumlarda etkili bir şekilde sergilemesi arasında önemli bir fark vardır. Sahip olunan bilgi, beceri ve öğrenilmiş stratejiler, ancak bireyin bunları uygun koşullar altında kullanabileceğine dair inancı varsa işlevsel hale gelir.[49]

Öz yeterlik, bireyin motivasyonunu artıran en güçlü etkenlerden biri olarak değerlendirilmektedir. Öğrenciler, bir görevi başarıyla yerine getirebileceklerine inandıklarında, bu görevi gerçekleştirme ve tamamlama konusunda daha fazla motive olurlar. Yapılan araştırmalar, yüksek öz yeterliğe sahip öğrencilerin düşük öz yeterliğe sahip öğrencilere kıyasla daha zorlu görevleri üstlenmeyi seçtiklerini, karşılaştıkları

engeller karşısında daha çok direnç gösterdiklerini, genel olarak daha fazla çaba gösterdiklerini ve daha yüksek performans sergilediklerini ortaya koymuştur.[35]

2.2.10. Öz Belirleme Teorisi

Öz Belirleme Teorisi, Edward Deci ve Richard Ryan tarafından 1985 yılında formüle edilmiş ve literatüre kazandırılmıştır. Kuram motivasyonu salt dışsal ödüller ya da cezalar sistemine indirgemeyip, insan doğasında zaten var olan içsel eğilimlerin etkisini de vurgulamaktadır. İnsanı yönlendiren bu içsel kaynakların, uygun sosyal ve çevresel koşullar sağlandığında en üst düzeyde harekete geçtiği savunulmaktadır. Kişilerin, doğal olarak ve aktif biçimde kendilerini geliştirme ve organize etme eğiliminde oldukları varsayılmaktadır. Diğer bir ifadeyle bireylerin yeni deneyimleri içselleştirerek, ihtiyaçlarını ve ilgi alanlarını geliştirerek, çevreleriyle bağlantılar kurarak, kendilerini anlamaya ve geliştirmeye çalıştıkları düşünülmektedir. Yıllar içerisinde gelişen ve değişen bu teori, amotivasyon, içsel motivasyon ve dışsal motivasyon olmak üzere üç motivasyon türü olduğunu ve her üçünün de insan davranışlarını şekillendirmede önemli etkiye sahip olduğunu iddia etmiştir.[25,50]

İnsan motivasyonuna ilişkin çok boyutlu bir bakış sunan öz belirleme kuramı, kişilik gelişimi, duygu ve düşünce kontrolü, evrensel psikolojik ihtiyaçlar, yaşam hedefleri ve arzular, bireysel enerji ve canlılık, bilinçdışı süreçler, kültür motivasyon ilişkisi gibi temel boyutları kapsamlı biçimde ele almaktadır. Aynı zamanda sosyal çevrelerin motivasyon, duygulanım, davranış ve psikolojik iyi oluş üzerindeki rolünü incelemektedir. Bu yönüyle teori, yalnızca bireysel süreçleri açıklamakla kalmayıp, yaşamın farklı alanlarında ortaya çıkan çeşitli sorunların analizinde ve çözümünde de kullanılabilir bir teorik çerçeve sunmaktadır.[51]

2.3. Tıbbın Gelişimi ve Tıp Fakülteleri

2.3.1. Tıp Tarihi

Tıp tarihi, hem geçmişte hem de günümüzde tıp alanında yapılan çalışmaların anlaşılması ve bu alandaki araştırmaların neden önemli olduğunun ortaya konulması açısından değer taşımaktadır. Başlangıçta yalnızca hekimler tarafından yürütülen, dar kapsamlı ve spesifik bir araştırma alanı olmasına rağmen tıp tarihi, 20. yüzyılın başlarından itibaren bu sınırların ötesine geçerek toplumsal tarih disiplininin bir parçası hâline gelmiş,

gerek akademik çevrelerde gerekse genel okuyucu kitlesi arasında ilgi uyandıran bir alan konumuna yükselmiştir.[52]

Tüm canlılar, yaşamlarını sürdürebilmek adına çeşitli davranışlar sergilerler ve bazen dışarıdan gelecek bir müdahaleye ihtiyaç duyarlar. İnsanlar da hastalık ya da rahatsızlık durumlarında hayatta kalmak ve iyileşmek için dışarıdan bir destek veya yardım aramaktadırlar. Bu noktada modern tıbbın kökenlerinin, ilkel toplumlarda insanları iyileştirme rolünü üstlenen kişilere ve bu doğrultuda yapılan eylemlere dayandığı düşünülmektedir.[52,53]

Tıp tarihine dair ilk bilgiler, yazının icadından çok daha önceki dönemlere ait arkeolojik bulgular ve mağara resimleri aracılığıyla edinilmektedir. İnsanlık kadar eski bir geçmişe sahip olan tıbbın kökenleri, ilkel toplulukların yaşam biçimlerinde izlenebilmektedir. Bilinmezlik karşısında duyulan korku ve doğa olaylarının yol açtığı tedirginlik, ilkel insanları çeşitli sembollere, totemlere ve toplu ayinlere yönlendirmiştir. Bu törenlerde öne çıkan ve toplum içerisinde daha itibarlı konuma sahip olan bazı bireyler, bitkisel karışımlar, tütsüler, hayvan kemikleri gibi materyaller kullanarak ve çeşitli danslar, figürler sergileyerek hastaları iyileştirmeye yönelik girişimlerde bulunmuşlardır. Şifacı olarak da nitelendirilen bu kişiler uygulamalı tıbbın ilk öncüleri olarak kabul edilmektedir. Ayrıca sözlü gelenek yoluyla bilginin gelecek nesillere aktarılması, hekimlik mesleğindeki usta çırak ilişkisinin erken örneklerini temsil etmektedir.[53,54]

Tarihte bilinen en eski uygarlıklara ev sahipliği yapan Mezopotamya üzerinde kurulmuş devletlerden biri olan Sümerler, kil tabletler üzerine yazılmış çivi yazıları ile tıp tarihine dair ilk yazılı kaynakların ortaya çıktığı toplumlardan biri kabul edilmektedir. Bu dönemde yaşamış bir Sümer hekimi tarafından meslektaşları ve öğrencileri için yazıldığı düşünülen metin, bazı hastalıklara ait tanımlar ve reçeteler içermesi bakımından insanlık tarihinin en eski tıp el kitabı niteliği taşımaktadır. Mezopotamya tıbbında dini inançlar ve büyü uygulamaları tıbbi süreçlere belirgin şekilde eşlik etmektedir. Tedavi süreçleri çoğunlukla tapınaklarda yürütülmüştür. Rahipler ve büyücüler dini ritüelleri icra ederken, hekimler hazırladıkları çeşitli iksir, merhem, lapa gibi ilaçlar ve sargı yöntemleriyle hastaları iyileştirmeye çalışmışlardır. Sonraki asırlarda bölgede yaşamış devletlerden biri olan Asurlular tarafından yazılan kil tabletleri, Mezopotamya hekimlerinin oldukça ayrıntılı

anamnez aldıklarını, klinik belirtileri dikkatle gözlemledikleri, bazı hastalıkların nedenlerini belirlediklerini ve etkili tedavi yöntemleri geliştirdiklerini belgelemektedir.[54,55]

Antik çağlarda Anadolu topraklarında yaşamış olan Hititlilerin de komşu uygarlıklarla benzer şekilde, çivi yazılı kil tabletler kullandıkları, bitkilerle tedaviye ağırlık verdikleri, çeşitli büyülere başvurdukları ve hijyeni önemsedikleri bilinmektedir.[55]

Eski Mısır uygarlığı, tıbbın tarihsel gelişimi açısından önemli bir yere sahiptir. Bu döneme ait tıbbi bilgiler papirüsler üzerine kaydedilmiş ve Mısır hekimliğinin kapsamlı uygulamaları yazılı belgeler aracılığıyla günümüze kadar ulaşmıştır. Pek çok papirüste insan anatomisine ilişkin gözlemler, yara ve travmalara yönelik müdahaleler, bitki kaynaklı ilaçların kullanımı gibi birçok ayrıntıya yer verilmektedir. Özellikle mumyalama tekniği ile cerrahi alanda ilerleme kaydedilmiş ve bazı tıbbi uzmanlık alanlarının ilk örnekleri tanımlanmıştır.[54,55]

Hint topraklarında ise tıbbın gelişimi, din, sanat ve felsefe gibi çeşitli unsurların iç içe geçmesiyle şekillenmiştir. Yaşamı yönlendiren inanç sistemleri ve kültürel yaklaşımlar aracılığıyla, hem ruhun arındırılması hem de bedenin iyileştirilmesi amaçlanmıştır.[56]

Diğer uygarlıklar gibi Çin tıbbı da köklü geçmişiyle dikkat çeker. Bitkisel temelli tedavi yaklaşımlarını esas alan Çin tıbbı, binlerce yılı aşkın süredir bu özelliğini koruyarak günümüze kadar varlığını sürdürmeyi başarmıştır. Çin uygarlığının erken dönemlerinde din adamları şifacılık görevini de üstlenmişlerdir. Ancak zamanla rahiplere ve büyülere olan inanç zayıflamış, bunun yerini doğa felsefesine dayanan, denge odaklı düşünce sistemleri almaya başlamıştır.[54]

Antik Yunan uygarlığı, kendinden önceki medeniyetlerin bilimsel mirasını daha sade ve akılcı bir biçimde, kendi uygulamaları ve felsefi yaklaşımlar ile zenginleştirerek kullanmış, böylece batı tıbbının temellerini atmışlardır. Başlangıçta tıp, dönemin önde gelen düşünürlerinin de etkisiyle felsefe ve dini inançlardan etkilenmiş, Yunan mitolojisi iç içe geçmiştir. Neredeyse her şehirde bulunan tapınaklarda hastalar geceleri tutulur, gördükleri rüyalar yorumlanarak tanı ve tedavi süreçleri belirlenirdi. Ayrıca kaplıcalardaki doğal sıcak suların iyileştirici güce sahip olduğuna inanılırdı. Bu dönemde Yunan hekimleri hastalıkları, tanrıların memnuniyetsizliği ya da bedenin kötü ruhlar tarafından ele geçirilmesi ile açıklamışlardır. Hekimin görevi ise tanrılarla etkileşime girmek, dualar

etmek ve çeşitli ilahiler eşliğinde kötü ruhları bedenden uzaklaştırmaktır. Medeniyetin ilerleyen yıllarında, hastalıkların doğaüstü güçlere değil, somut nedenlere dayandığını savunan ilk hekim ve 'tıbbın babası' olarak kabul edilen Hipokrat, hekimliği batıl inançlardan ve felsefi yaklaşımlardan arındırarak, gözlem ve deney temelli, sistematik bir disiplin haline getirme çabası içinde olmuştur. Tıbbı kehanet, büyü ve dini uygulamalardan uzaklaştırmaya çalışmış, "önce zarar verme" ilkesini ortaya koymuş ve ilk tıp okulunun kurucusu olmuştur. Hipokrat tıbbına göre insan bedeni çeşitli katı ve sıvılardan oluşmaktadır. Bu unsurların dengede olması hâlinde sağlığın korunacağı, dengesizlik durumunda ise hastalıkların ortaya çıkacağı düşünülmektedir. Hipokrat yaklaşıma göre esas iyileştirici güç doğanın kendisidir, hekim ise doğayı yorumlayan bir aracı konumundadır.[54,57]

Antik Yunan tıbbından en çok etkilenen Antik Roma tıp anlayışıdır. Savaşların ve fetihlerin yoğun olduğu bu dönemde cerrahi alandaki gelişmeler hız kazanmıştır. Antik Roma döneminde yaşamış olan Galenos, tıbbın gelişimine önemli katkılarda bulunan ünlü hekimlerden biridir. Gladyatör okullarında hekimlik yapan Galenos, özellikle kırık ve çıkık tedavileri, yara dikimi ve koterizasyon gibi cerrahi alanlarda uzmanlaşmıştır. Bitki ve minerallerden çeşitli ilaçlar geliştirmiş ve reçete yazma uygulamasını sistematik hâle getiren ilk hekim olmuştur. Alanındaki görüş ve öğretileri, dünyada yaklaşık bin yıl süresince etkili olmuştur.[57]

Orta Çağ dönemine gelindiğinde Avrupa'da bilimsel açısından tarihsel sürecin en durağan dönemlerinden biri yaşanmıştır. Bu dönemde etkili olan baskıcı yönetim anlayışları ve dogmatik dini yaklaşımlar, tıpkı diğer bilim alanlarında olduğu gibi tıbbın gelişimini de yavaşlatmışlardır. Kutsal düşüncenin etkisiyle kiliseler otorite haline gelmiş, tıp uygulamaları manastırlarda rahiplerin kontrolünde icra edilmiş, ruhban sınıfına ait olmayan hekimler dinsizlikle itham edilerek cezalandırılmıştır. Dönemin sonlarına doğru ise toplumda berberlik mesleğini icra eden bazı kişiler, bir yandan tıraş yaparken, diğer yandan apse boşaltma, diş çekme ve yakı uygulama gibi cerrahi işlemleri gerçekleştirmişlerdir. Avrupa'nın aksine Orta Çağ dönemi İslam dünyası için özellikle Emeviler ve Abbasiler öncülüğünde önemli gelişmelere sahne olmuştur. İslam medeniyetinin tıbba en önemli katkılarından biri, Antik Yunan eserlerinin önce Arapçaya sonra da Latinceye çevrilerek batı medeniyetlerine aktarılmasıdır. Dönemin en parlak bilginlerinden İbn-i Sina tarafından yazılan 'Tıbbın Kanunu' isimli eser, Avrupa'da yüzyıllar

boyunca temel başvuru kaynağı olarak kabul edilmiştir. İslam dünyasının bu dönemdeki bir diğer önemli katkısı ise modern hastane anlayışının temellerini atan Darüşşifa adlı kurumların inşasıdır. Bu merkezlerde hastalar, cinsiyetlerine ve hastalık türlerine göre ayrı koğuşlara yerleştirilmiştir. Ayrıca Darüşşifalar yalnızca tedavi hizmeti vermekle kalmamış, aynı zamanda birer tıp eğitim kurumu olarak da işlev görmüştür. Abbasiler döneminde hekimlik mesleğinin yeterlilikle icra edilebilmesi adına hekim ve hekim adayları sınavlara tabi tutulmuş, diplomalı hekimlik anlayışı benimsenmiştir.[54]

Rönesans dönemine giden süreçte, özellikle matbaanın icadıyla birlikte sağlık alanında gelişmeler hızlanmıştır. Kısa aralıklarla açılan tıp okulları ve üniversiteler, bilimde liderlik rolünü üstlenen öncü merkezler haline gelmiş, tıp eğitimi bu yeni kurumlarda daha sistematik ve deneysel bir nitelik kazanmıştır. Kadavra çalışmaları ve otopsi uygulamalarıyla insan anatomisi detaylı biçimde incelenmiş, bedenin işleyiş mekanizmaları ve ölümün nedenleri anlaşılmaya çalışılmıştır. İlerleyen asırlarda Sanayi Devrimi ile birlikte bilim ve teknoloji büyük bir ivme kazanmış, hastaneler çağdaşlaşmış, keşfedilen ulaşım araçları sayesinde bilgi alışverişi hızlanmış, hekimler arasında iletişim kolaylaşmıştır. Kaliteli mikroskopların geliştirilmesiyle mikroorganizmalar üzerine yapılan araştırmalar yoğunlaşmış, hastalıklara karşı aşılar geliştirilmiş, salgın hastalıklar kontrol altına alınmaya başlamıştır. Asepsi ve antisepsiye yönelik çalışmalar ve anestezi alanındaki keşifler ile önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Son birkaç yüzyıl içerisinde ise antibiyotiklerin ve ağrı kesicilerin keşfi, radyasyonun tanı ve tedavide kullanımı, kan transfüzyonu, organ nakli, robotik cerrahi gibi dikkat çekici gelişmeler yaşanmıştır. Tüm bu bilimsel ve teknolojik ilerlemeler, hastalık kaynaklı ölümlerin azalmasına, tedavi süreçlerinin etkinleşmesine ve ortalama yaşam süresinin anlamlı şekilde artmasına olanak sağlamıştır.[54,56]

2.3.2. Tıp Eğitimi

Türkiye'de tıp eğitimi, oldukça zorlayıcı bir sınav dönemini başarıyla tamamlayan ve tıp fakültesine girmeye hak kazanan öğrencilerin, altı yıl süren lisans eğitimi ile başlamaktadır. Uygulama yoğunluğu, süresi, içeriği bakımından değerlendirildiğinde tıp eğitimi hem öğrenciler hem de eğitim veren kurumlar açısından zahmetli, maliyetli ve nitelikli bir süreci ifade etmektedir. Kapsamlı ve uzun süreli bir öğrenim süreci olmanın ötesinde tıp eğitimi, güncel şartlara, toplumsal ihtiyaçlara, sağlık hizmet sunumundaki

değişimlere, teknolojik ve bilimsel gelişmelere göre sürekli olarak güncellenmesi gereken dinamik bir yapıya sahiptir. Bu özelliği nedeniyle yaşam boyu öğrenmeyi ve kendini sürekli geliştirmeyi gerekli kılmaktadır. Toplumun sağlığını koruma ve iyileştirme görevini üstlenen hekimlerin, meslek yaşamlarına yetkin ve bilimsel düşünceyle donatılmış bireyler olarak başlayabilmeleri, mezuniyet öncesi dönemde aldıkları tıp eğitimi ile yakından ilişkilidir. Hekimlerin insan sağlığı üzerindeki doğrudan ve kalıcı etkileri dikkate alındığında, bu eğitimin önemi daha net bir şekilde anlaşılmaktadır.[58,59]

Tıp eğitiminde temel amaç, insanlığın sağlıkla ilgili sorunlarını anlayan, bu sorunlara çözüm üretebilecek bilgi, beceri ve tutumlarla donatılmış, araştırmacı, sorgulayıcı, kendini sürekli geliştiren ve mesleki etik değerlere bağlı hekimler yetiştirmektir. Bu süreç teorik bilgi aktarımının yanı sıra, pratik becerilerin kazandırılması ve mesleki sorumluluğun içselleştirilmesini de kapsar. Hekimlikle özdeşleşmiş olan beyaz önlüğün, üniversite hayatına yeni başlayan tıp öğrencilerine giydirilmesi mesleki aidiyet bilincinin erken dönemde kazandırılması açısından önemli bir uygulamadır. Bu uygulama öğrencilerin motivasyonlarını artırmada ve eğitime daha yüksek düzeyde uyum sağlamalarına katkı sunmaktadır.[2]

Türkiye'de tıp fakültelerine öğrenci kabulü Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından düzenlenen Yükseköğretim Kurumları Sınavı ile gerçekleştirilmektedir. Yayımlanan kılavuza göre, tıp fakültesi tercihinde bulunacak adayların sayısal puan türünde yerleştirme başarı sıralamasının ilk 50.000 içerisinde olması zorunlu ön koşullardan biridir. Ülkemizde modern anlamda eğitim veren ilk kurum, 1827 yılında kurulan İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesidir. Sonrasında 1945 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi ve 1955 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi kurulmuştur. Devam eden yıllarda bu fakülteleri sırasıyla Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi izlemiştir. İlerleyen süreçte tıp eğitimi yaygınlaşmaya ve kurumsallaşmaya devam etmiştir. 2025 yılı mayıs ayı itibari ile Türkiye'de 129 devlet, 75 vakıf olmak üzere toplamda 204 üniversite bulunmaktadır. Tıp fakültelerinin sayısı ise toplamda 129 olup, bunlardan 92 tanesi devlet üniversitesi, 37 tanesi vakıf üniversitesi tıp fakültesidir. Mevcut tıp fakültelerinden 5 tanesi henüz öğrenci kabulü yapmamaktadır. Tıp fakültelerinde güncel olarak kayıtlı 126585 öğrenci bulunmaktadır.[60,61]

Geçmişten günümüze sayıları giderek artan tıp fakülteleri, sahip olduğu farklı olanaklar ve alt yapılar nedeniyle, farklı eğitim model ve programları uygulamışlardır. Ülkemizde tıp eğitiminin iyileştirilmesi ve belirli standartlara göre yapılması amacıyla ilk kez 2002 yılında Ulusal Çekirdek Eğitim Programı hazırlanmıştır. Tıp fakültelerinin ve akademisyenlerin katkılarıyla hazırlanan bu program zamanla güncelliğini yitirmiştir. Tıp Dekanlar Konseyi'nin oluşturulması ile program yeniden gündeme gelmiş, kurulan komisyon tarafından revize edilerek 2014 yılında yeniden yayınlanmıştır. Bu programın hiçbir zaman nihai bir program olmadığının bilinmesi, günün ihtiyaçlarına göre sürekli güncellenmesi gerekliliği nedeniyle 6 yılda bir gözden geçirilmesi kararlaştırılmıştır. Bu bağlamda 2020 yılında yeniden yayınlanmış, günümüzde kullanılan son halini almıştır. Tıp fakültelerinin kendilerine uygun eğitim plan ve programlarını oluştururken, Ulusal Çekirdek Eğitim Programını esas almaları beklenmektedir.[62]

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma, gözlemsel, kesitsel ve tanımlayıcı nitelikte bir araştırmadır; veriler çevrimiçi anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın hedef evreni 2024-2025 eğitim öğretim yılı Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem 1 öğrencileri (359 kişi) ve dönem 6 öğrencileri (262 kişi) olmak üzere toplam 621 öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama süreci 01.01.2025 ve 01.05.2025 tarihleri arasında katılımcıların gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülmüş olup, evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak öğrencilerin ders veya staj gruplarına göre farklı gün ve saatlerde fakültede bulunmaları, devamlılık durumları, çalışmaya katılmayı kabul edip etmemeleri gibi nedenlerden dolayı 503 öğrenciden eksiksiz veri elde edilebilmiştir. Katılımcıların çalışmaya daveti dönem temsilcileri aracılığıyla, elektronik ortamdaki sınıf gruplarında anket linki ve QR kodu paylaşılması ile sağlanmıştır.

Çalışma için 3 bölümden oluşan anket formu hazırlanmıştır (EK-1). Birinci bölümde çalışmaya davet, çalışma hakkında genel bilgiler, katılımcı hakları ile ilgili detaylar ve araştırmaya katılım için onay kısmı yer almaktadır. İkinci bölümde yaş, cinsiyet, kronik hastalık, dönem, tercih sıralaması, not ortalaması, uzmanlık tercihi, üniversiteye ulaşım, konaklama olmak üzere sosyodemografik özellikleri içeren 9 soruya yer verilmiştir. Üçüncü bölümde ise Selin Yılmaz tarafından 2018 yılında geçerlik güvenirlik çalışması yapılarak literatüre kazandırılan ‘Üniversite Öğrencilerinde Motivasyon Ölçeği’ kullanılmıştır. Tüm ölçeğe ait Cronbach’s alfa iç tutarlık katsayısı 0,87 bulunmuştur. Ölçek kullanımı için izin alınmıştır (EK-2). Bu ölçek dörtlü Likert tipte (1: Bana hiç uymuyor, 2: Bana biraz uyuyor, 3: Bana oldukça uyuyor, 4: Bana tamamen uyuyor) hazırlanmış olup 26 ifadeden ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. 1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19, 24, 25, 26 numaralı ifadeler içsel motivasyon alt boyutunu, 4, 13, 14, 20, 21 numaralı ifadeler dışsal motivasyon alt boyutunu, 5, 9, 17, 22, 23 numaralı ifadeler motivasyonsuzluk alt boyutunu ölçmektedir.[7]

Toplam ölçek puanı için en düşük değer 26, en yüksek değer 104 olabilmektedir. Toplam ölçek puanının artması daha yüksek motivasyon seviyelerine işaret etmektedir. İçsel motivasyon alt boyut puanı en az 16, en çok 64 olabilmektedir. İçsel motivasyon alt boyut puanının artması daha yüksek içsel motivasyon düzeylerine işaret etmektedir. Dışsal motivasyon alt boyut puanı en az 5, en çok 20 olabilmektedir. Dışsal motivasyon alt boyut

puanının artması daha yüksek dışsal motivasyon düzeylerine işaret etmektedir. Motivasyonsuzluk alt boyut puanı en az 5, en çok 20 olabilmektedir. Motivasyonsuzluk alt boyutundaki ifadeler olumsuz anlam taşıdıkları için ters madde olarak analiz edilmiştir ve bu sebeple yüksek motivasyonsuzluk alt boyut puanları yüksek motivasyon seviyesini ifade etmektedir.

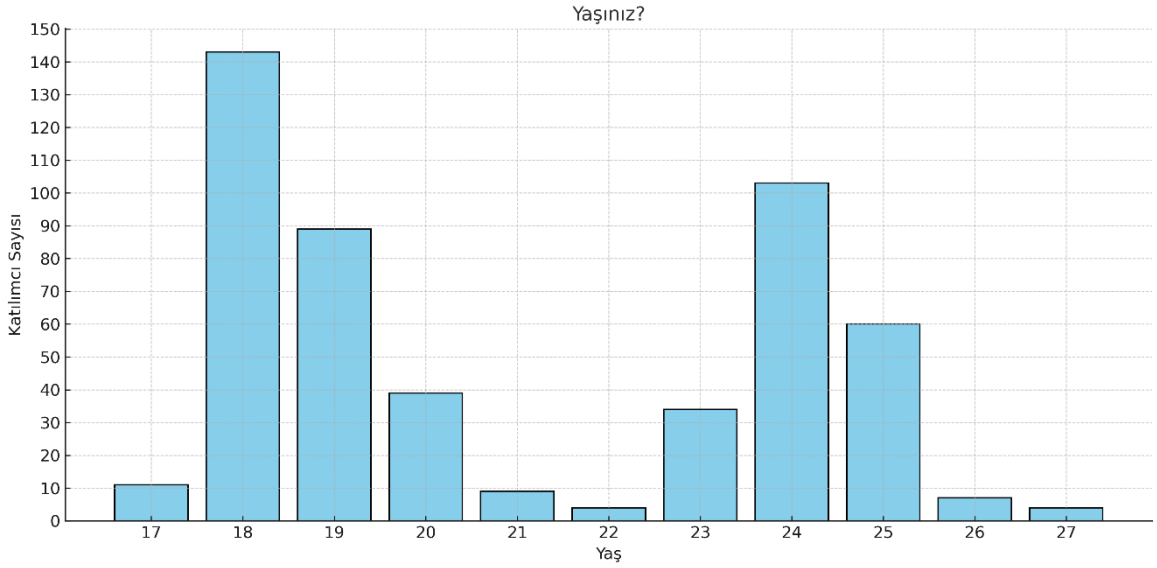
Çalışmaya başlamadan önce 2024/502 numaralı proje için Kocaeli Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından 16/01/2025 tarihinde KÜ GOKAEK-2025/02/04 karar numarası ile etik onayı alınmıştır (EK-3). Ayrıca çalışmanın yürütülebilmesi için gerekli dekanlık izni de alınmıştır (EK-4).

İstatistiksel değerlendirme IBM SPSS 29.0 (IBM Corp., Armonk, NY, USA) ile yapıldı. Normal dağılıma uygunluk Kolmogorov-Smirnov, Shapiro-Wilk testleri ve grafiksel yöntemler ile incelendi. Normal dağılım varsayımı sağlanamadığından sürekli değişkenler medyan (25.-75. yüzdelik) olarak verildi. Kategorik değişkenler frekans (yüzde) olarak verildi. Sürekli değişkenler için gruplar arası karşılaştırmalar Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi ile yapıldı. Çoklu karşılaştırmalarda Dunn testi kullanıldı. Sürekli değişkenler arasındaki ilişkiler Spearman korelasyon analizi ile incelendi. Hipotez testlerinde $p<0,05$ istatistiksel önemlilik için yeterli kabul edildi.

4. BULGULAR

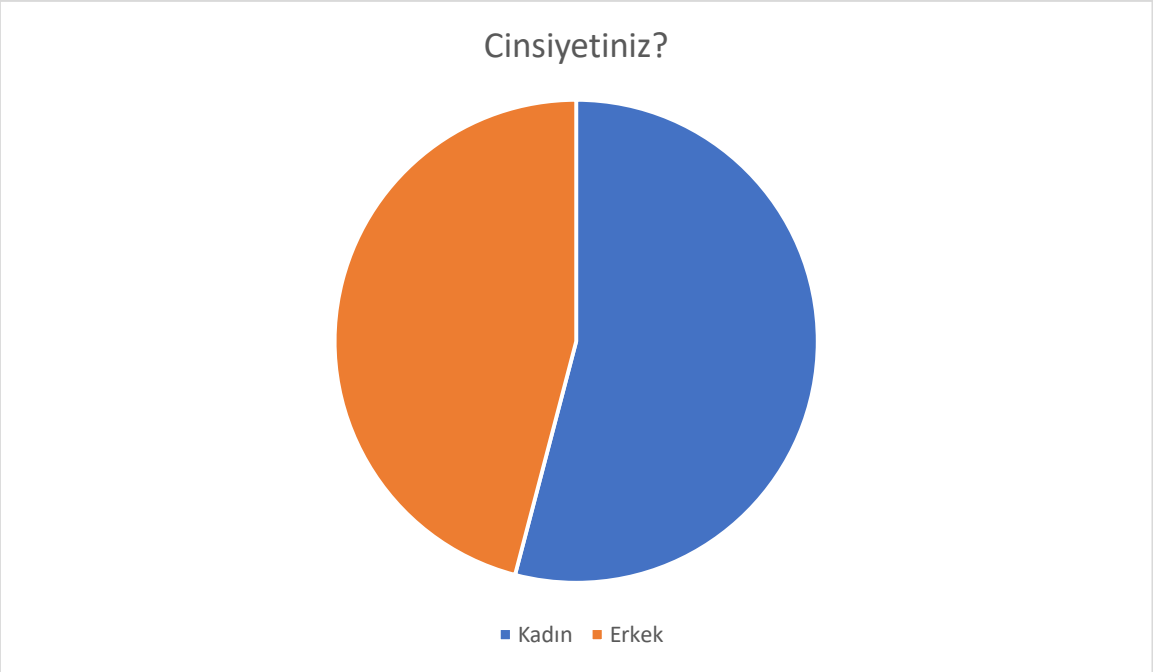
Çalışmaya 2024-2025 eğitim öğretim yılı Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinden 503 kişi katılmıştır. Anket formunda yer olan tüm sorular katılımcılar tarafından eksiksiz yanıtlanmıştır.

Katılımcıların yaş aralığı 17 ile 27 arasında değişmekte olup medyan yaş değeri 20'dir (25. persentil: 18, 75. persentil: 24).

Şekil 1: Yaşa göre dağılım grafiği

Cinsiyete göre dağılım incelendiğinde öğrencilerin %45,9'unu (n=231) erkeklerin, %54,1'ini (n=272) kadınların oluşturduğu görülmüştür.

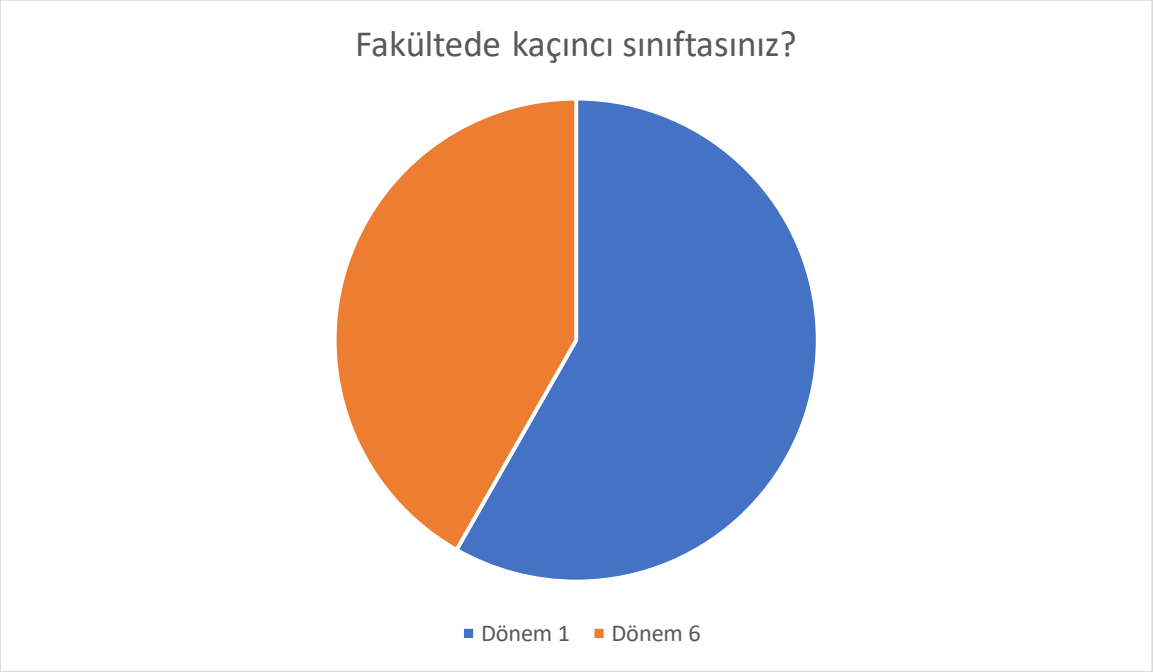
Şekil 2: Cinsiyete göre dağılım grafiği

Katılımcıların %9,7'si (n=49) bilinen herhangi bir kronik hastalığı olduğunu ifade ederken, %90,3'ü (n=454) herhangi bir kronik hastalık bildirmemiştir.

Şekil 3: Kronik hastalığa göre dağılım grafiği

Fakültedeki sınıf durumuna göre dağılım incelendiğinde çalışmaya katılan öğrencilerin %58,3'ü (n=293) 1. sınıf, %41,7'si (n=210) 6. sınıf öğrencisidir.

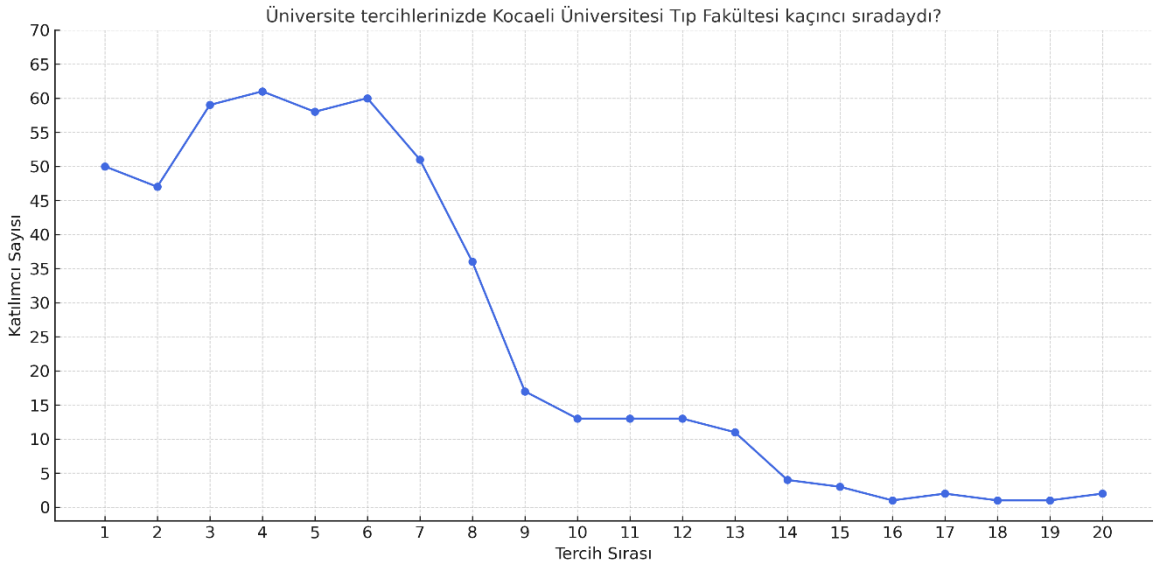
Şekil 4: Döneme göre dağılım grafiği

Not ortalaması dağılımına bakıldığında öğrencilerin güncel not ortalaması 36 ile 95 arasında değişmekte olup medyan değer 74'tür (25. persentil: 67, 75. persentil: 79). En yoğun dağılım 70-84 aralığındadır.

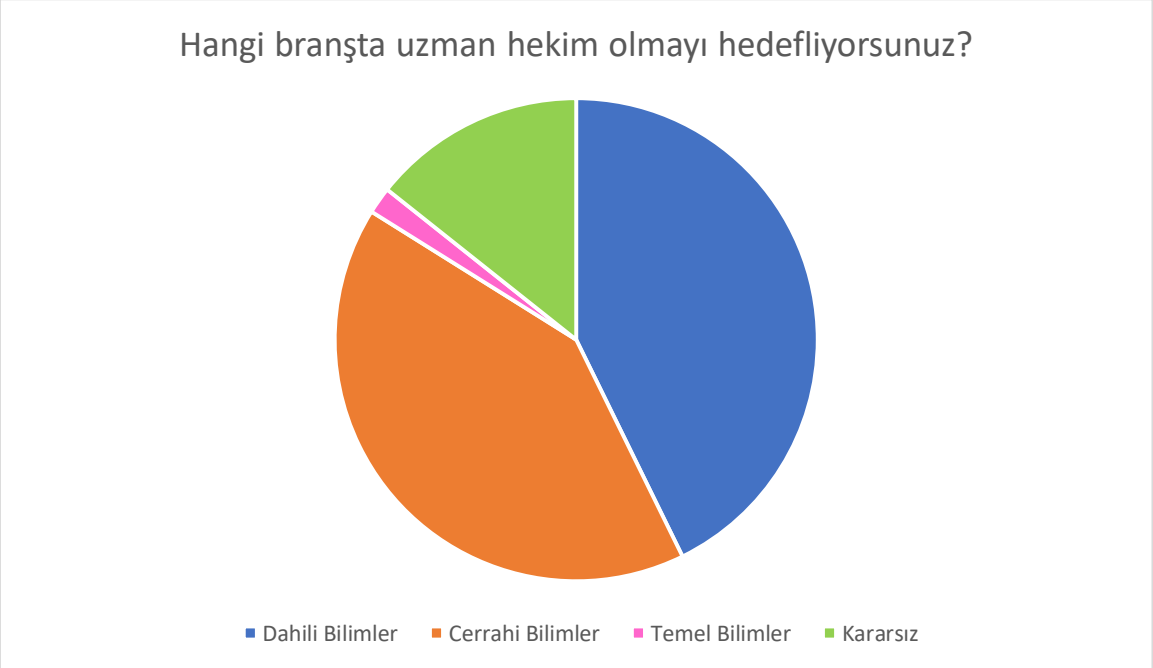
Şekil 5: Not ortalamasına göre dağılım grafiği

Tercih sıralamasına göre dağılımda Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi üniversite tercih döneminde öğrenciler tarafından en çok 4. sıraya (n=61) ve onu takip eden 6. sıraya (n=60) yazılmıştır.

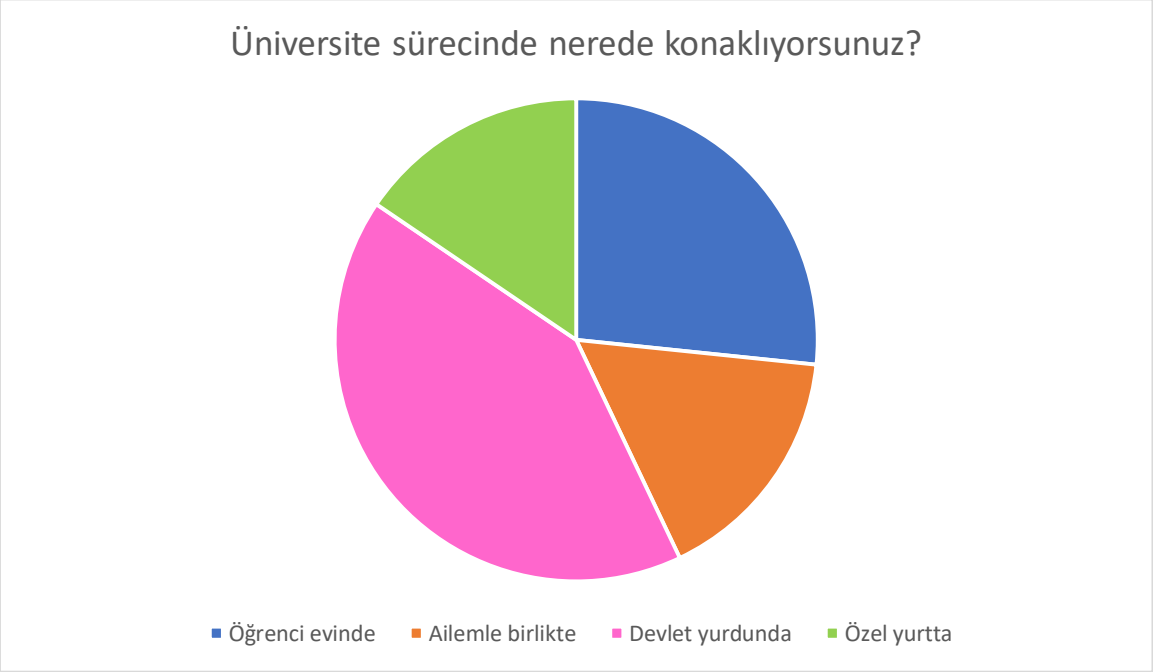
Şekil 6: Tercih sırasına göre dağılım grafiği

Öğrencilerin %42,7'si (n=215) dahili bilimler, %41,2'si (n=207) cerrahi bilimler, %1,8'i (n=9) temel bilimler alanlarında uzman olmayı hedeflerken %14,3'ü (n=72) kararsız olduklarını belirtmiştir.

Şekil 7: Uzmanlık tercihine göre dağılım grafiği

Üniversite sürecindeki konaklama durumlarına göre öğrencilerin %41,6'sı (n=209) devlet yurdunda, %26,6'sı (n=134) öğrenci evinde, %16,3'ü (n=82) ailesiyle birlikte ve %15,5'i (n=78) özel yurtta kalmaktadır.

Şekil 8: Konaklama türüne göre dağılım grafiği

Ulaşım biçimine bakıldığında katılımcıların %48,5'i (n=244) toplu taşımayla, %38,4'ü (n=193) yürüyerek, %10,9'u (n=55) şahsi araçla ve %2,2'si (n=11) özel servisle üniversiteye ulaşım sağlamaktadır.

Şekil 9: Ulaşım şekline göre dağılım grafiği

Tüm katılımcılardan elde edilen verilerin istatistik sonuçlarına göre 503 kişiye ait Üniversite Öğrencilerinde Motivasyon Ölçeği toplam puanı ve alt boyutlara ait puanlar tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların genel ölçek puanları analizi

	Medyan	25p - 75p	Min - Maks
İçsel Motivasyon Puanı	43	34 - 50	16 - 64
Dışsal Motivasyon Puanı	12	11 - 15	5 - 20
Motivasyonsuzluk Puanı	18	14 - 20	5 - 20
Toplam Ölçek Puanı	73	63 - 81	34 - 104

Cinsiyete göre motivasyon düzeyleri incelendiğinde kadın öğrencilerin içsel motivasyon puanları, motivasyonsuzluk puanları, toplam ölçek puanları erkek öğrencilere göre

istatistiksel açıdan anlamlı derecede daha yüksektir. Dışsal motivasyon puanları arasında ise anlamlı fark yoktur.

Tablo 2: Cinsiyete göre ölçek puanları analizi

	Kadın Medyan (25p-75p)	Erkek Medyan (25p-75p)	P Değeri
İçsel Motivasyon Puanı	45 (37-51)	40 (32-48)	p<0,001
Dışsal Motivasyon Puanı	13 (11-15)	12 (11-15)	p=0,323
Motivasyonsuzluk Puanı	18,5 (15-20)	17 (14-19)	p<0,001
Toplam Ölçek Puanı	76 (65-83)	69 (60-78)	p<0,001

Fakültedeki sınıf durumlarına göre motivasyon düzeyleri incelendiğinde dönem 1 öğrencilerinin motivasyonsuzluk puanları dönem 6 öğrencilerine göre istatistiksel açıdan anlamlı derecede daha yüksektir. İçsel motivasyon puanları, dışsal motivasyon puanları, toplam ölçek puanları arasında ise anlamlı fark yoktur.

Tablo 3: Döneme göre ölçek puanları analizi

	Dönem 1 Medyan (25p-75p)	Dönem 6 Medyan (25p-75p)	P Değeri
İçsel Motivasyon Puanı	44 (36-50)	42 (32-49)	p=0,139
Dışsal Motivasyon Puanı	12 (11-14)	13 (11-15)	p=0,238
Motivasyonsuzluk Puanı	18 (15-20)	17 (13-20)	p=0,021
Toplam Ölçek Puanı	73 (64-81)	71 (60-81)	p=0,114

Katılımcıların kronik hastalık durumlarına göre motivasyon düzeyleri incelendiğinde ‘Bilinen herhangi bir kronik hastalığınız var mı?’ sorusuna evet veya hayır cevabı verenler arasında toplam ölçek puanları ve alt boyut puanları açısından anlamlı fark saptanmamıştır.

Tablo 4: Kronik hastalığa göre ölçek puanları analizi

	Evet Medyan (25p-75p)	Hayır Medyan (25p-75p)	P Değeri
İçsel Motivasyon Puanı	44 (36-50)	42 (32-49)	p=0,139
Dışsal Motivasyon Puanı	12 (11-14)	13 (11-15)	p=0,238
Motivasyonsuzluk Puanı	18 (15-20)	17 (13-20)	p=0,021
Toplam Ölçek Puanı	73 (64-81)	71 (60-81)	p=0,114

Öğrencilerin ‘Hangi branşta uzman hekim olmayı hedefliyorsunuz?’ açık uçlu sorusuna verdikleri cevaplar dahili bilimler, cerrahi bilimler, temel bilimler, kararsız şeklinde gruplandırılmıştır. İstatistiksel analizler sonucunda ortaya çıkan medyan değerleri ile 25. – 75. persentil değerleri (parantez içinde) tabloda gösterilmiştir. İçsel motivasyon puanları ($p<0,001$) ve toplam ölçek puanları ($p=0,002$) arasında anlamlı fark saptanmıştır. Dışsal motivasyon puanları ($p=0,133$) ve motivasyonsuzluk puanları ($p=0,303$) arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 5: Uzmanlık tercihine göre ölçek puanları analizi

	Dahili Bilimler	Cerrahi Bilimler	Temel Bilimler	Kararsız
İçsel Motivasyon Puanı	43 (32-49)	44 (37-51)	50 (48-54,5)	37 (31-48)
Dışsal Motivasyon Puanı	13 (11-15)	12 (11-14)	13 (13-14)	12 (10-15)
Motivasyonsuzluk	18 (13-20)	18 (15-20)	20 (15-20)	18 (15-20)

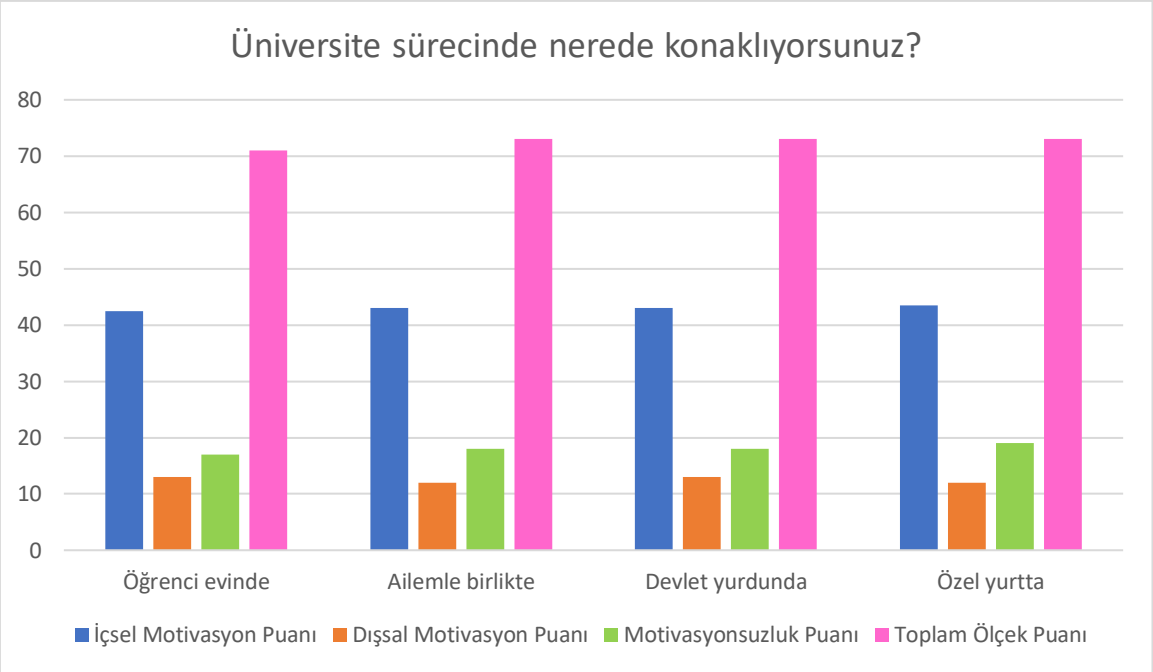
Puanı				
Toplam Ölçek Puanı	72 (62-81)	74 (65-82)	83 (77-87,5)	66 (58-79)

Öğrencilerin uzmanlık hedeflerine göre motivasyon düzeylerinin incelenmesinde anlamlı çıkan sonuçlar arasındaki istatistiksel farkları açıklamak üzere Dunn testi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmıştır. Kararsız cevabı verenlerin içsel motivasyon puanları ve toplam ölçek puanları, cerrahi bilimler ve temel bilimler cevabı verenlere göre anlamlı düzeyde daha düşük bulunmuştur. Dahili bilimler cevabı verenlerin içsel motivasyon puanları ve toplam ölçek puanları, temel bilimler cevabı verenlere göre anlamlı düzeyde daha düşük bulunmuştur.

Tablo 6: Uzmanlık tercihine göre ikili karşılaştırmalar

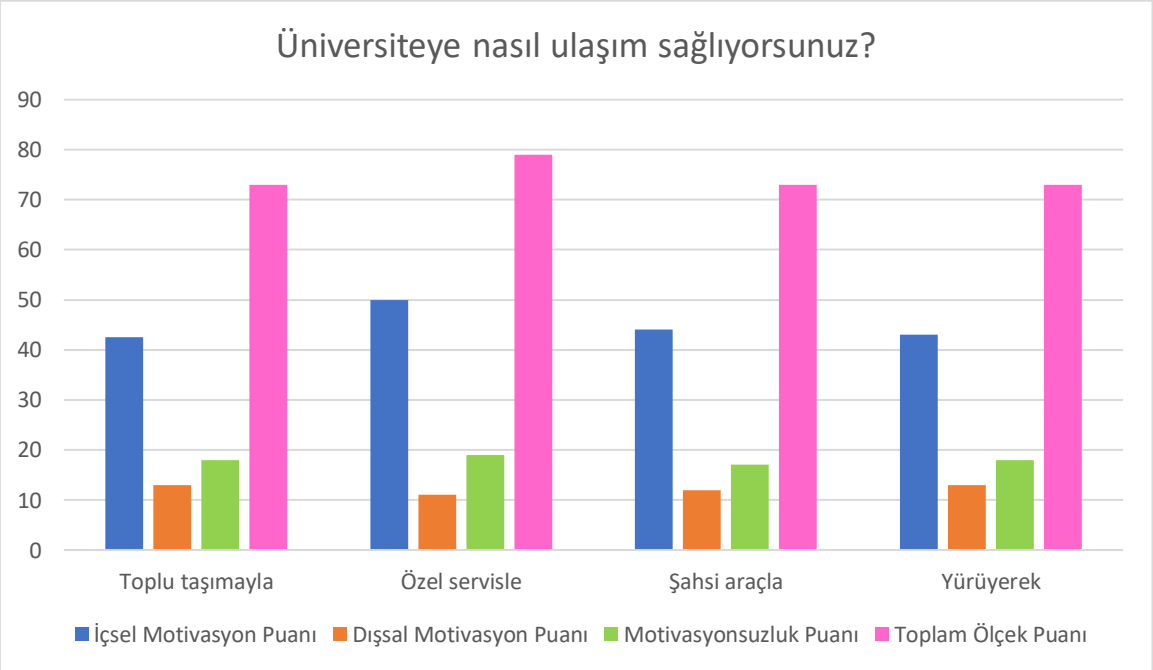
	İçsel Motivasyon Puanı P Değeri	Toplam Ölçek Puanı P Değeri
Kararsız – Dahili Bilimler	=0,195	=0,690
Kararsız – Cerrahi Bilimler	=0,001	=0,028
Kararsız – Temel Bilimler	=0,003	=0,010
Dahili Bilimler – Cerrahi Bilimler	=0,162	=0,454
Dahili Bilimler – Temel Bilimler	=0,035	=0,048
Cerrahi Bilimler – Temel Bilimler	=0,203	=0,195

Katılımcıların konaklama türüne göre motivasyon düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$). Tüm grupların medyan değerleri oldukça yakın bulunmuştur.

Şekil 10: Konaklama türüne göre ölçek puanlarının karşılaştırılması

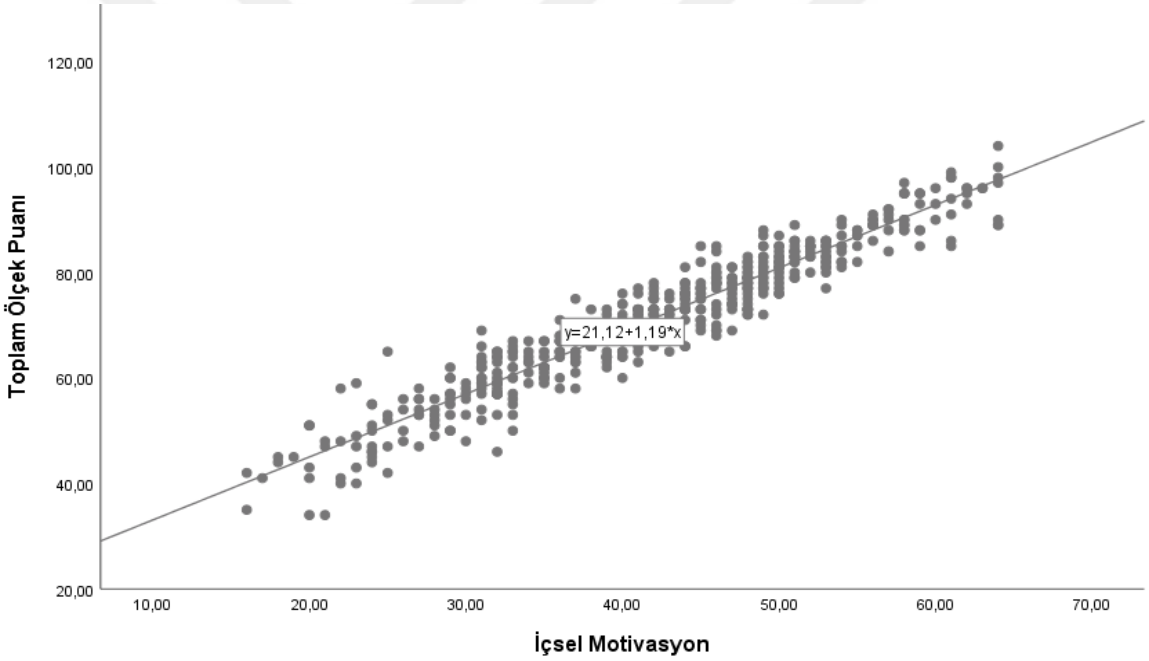
Katılımcıların üniversiteye ulaşım şekillerine göre motivasyon düzeylerine bakıldığında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Özel servis kullanan öğrenciler nispeten daha yüksek medyan değerlere sahip olsa da alt boyut puanları ve toplam ölçek puanları için p değerleri istatistiksel olarak anlamlılık düzeyine ulaşmamıştır.

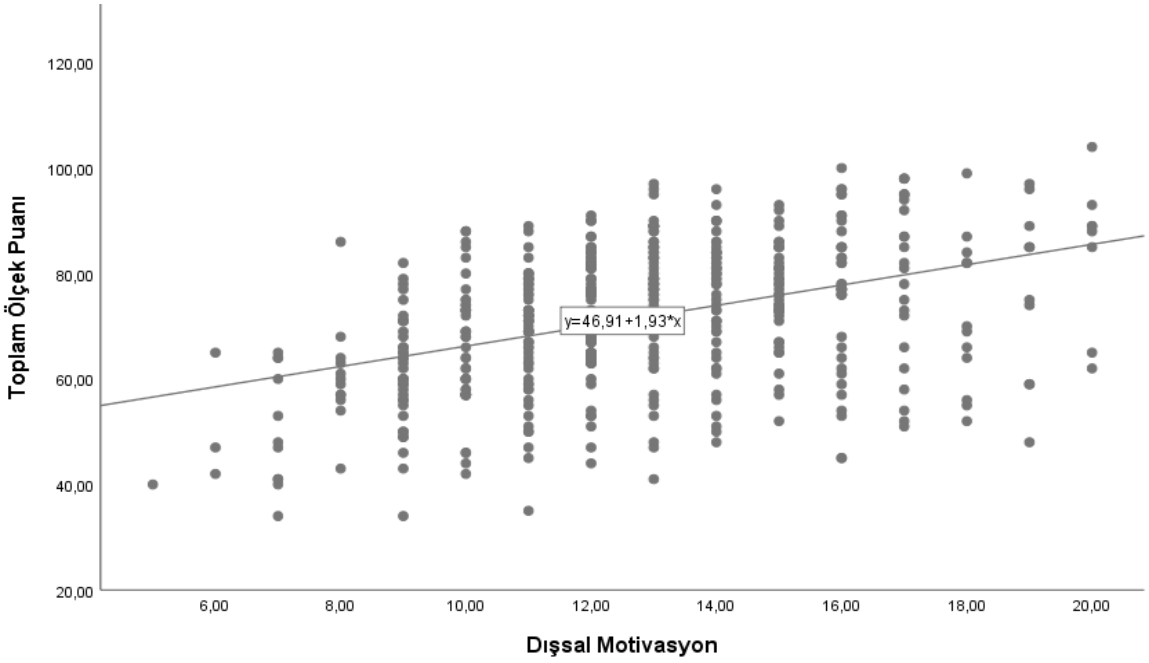
Şekil 11: Ulaşım şekline göre ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların yaş, not ortalaması, tercih sırası parametreleri ile toplam ölçek ve alt boyut puanları arasında pozitif ya da negatif anlamlı bir ilişki olup olmadığını tespit etmek amacıyla Spearman korelasyon analizi uygulanmıştır. Parametrelerin hiçbirinde istatistiksel olarak anlamlı korelasyon katsayıları elde edilememiştir (p>0,05).

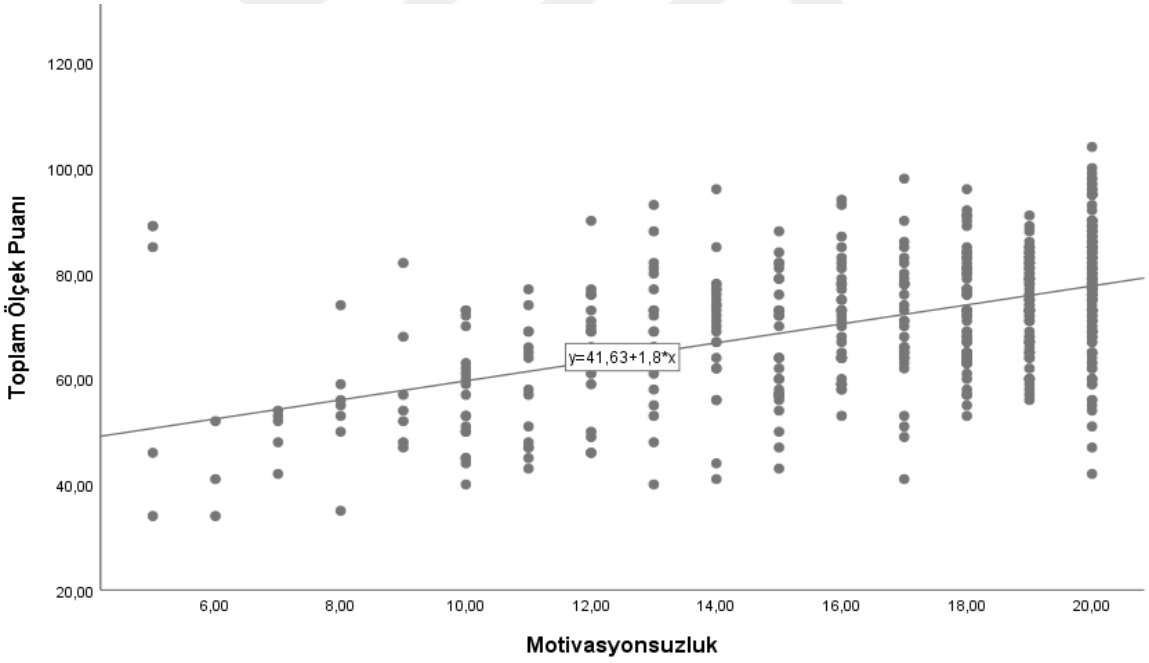
Çalışmada, toplam ölçek puanı ile içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk alt boyutları arasındaki ilişkiler Spearman korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Analiz sonucunda, toplam ölçek puanı ile içsel motivasyon arasında yüksek düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur (rho: 0,958). Toplam ölçek puanı ile dışsal motivasyon arasında ise orta düzeyde pozitif ilişki saptanmıştır (rho: 0,414). Toplam ölçek puanı ve motivasyonsuzluk arasında da yine orta düzeyde pozitif bir ilişki saptanmıştır (rho: 488).

Şekil 12: Toplam ölçek puanı ile içsel motivasyon korelasyon grafiği

Şekil 13: Toplam ölçek puanı ile dışsal motivasyon korelasyon grafiği

Şekil 14: Toplam ölçek puanı ile motivasyonsuzluk korelasyon grafiği

5. TARTIŞMA

Motivasyon, organizmayı harekete geçiren ve hedefler doğrultusunda yönlendiren güçtür. Ayrıca istek gerçekleşinceye kadar çabanın sürdürülmesini de sağlar. İsteklerin gerçekleştirilmesi ve bir amaç uğruna gerekli eforun harcanması konusunda motivasyonun rolü önemlidir. Akademik motivasyon ise bireyin akademik yaşamı ve öğrenme süreçleri ile ilişkili motivasyonunu ifade etmektedir. Yüksek motivasyona sahip öğrencilerin, düşük motivasyona sahip öğrencilere kıyasla daha etkili öğrenme gerçekleştirdikleri ve akademik işlerde daha başarılı oldukları düşünülmektedir. Yoğun ve zorlu geçen tıp eğitimi sürecinde, öğrencilerin karşılaşabilecekleri olumsuzlukların en aza indirilmesi ve motivasyonlarını sürdürecek adımların atılması, mesleki gelişimlerine ilgi ve istekle devam edebilmeleri açısından önem taşımaktadır. Tıp eğitimi ile motivasyon arasındaki ilişkinin anlaşılması ve öğrencilerin motivasyonlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi, hem uygun eğitim programlarının geliştirilmesi hem de sağlık hizmetlerinin kalitesini artıracak yaklaşımların benimsenmesi açısından kritik bir adımdır.[4,7,58,59]

Çalışmamıza katılan Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem 1 ve dönem 6 öğrencilerinden elde edilen sonuçlar, literatürde yer alan benzer araştırmalar ile kıyaslanarak tartışılmıştır. 503 öğrencinin çeşitli parametrelere ve değişkenlere göre motivasyon düzeyleri incelenmiştir.

Çalışmamızda öğrencilerin cinsiyetine göre motivasyon düzeyleri incelendiğinde kadınlarda içsel motivasyon puanları, motivasyonsuzluk puanları, toplam ölçek puanları erkeklere göre istatistiksel açıdan anlamlı derecede daha yüksektir. Dışsal motivasyon puanları arasında ise anlamlı fark yoktur. Bu sonuçlar motivasyonun cinsiyet faktöründen etkilenebileceğini ortaya koymaktadır. Çalışmamıza benzer şekilde 2019 yılında yayınlanan Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri ile yapılan çalışmada kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek motivasyon düzeyine sahip olduğu bulunmuştur. İstanbul'da bir vakıf üniversitesinde öğrenimlerini sürdüren hemşirelik yüksekokulu öğrencileriyle yapılan 2015 tarihli araştırma çalışmamıza paralel olarak kadınların motivasyon düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğunu ifade etmektedir. Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi çalışanları üzerine yapılan 2024 tarihli araştırmada, çalışmamızla örtüşmeyecek şekilde motivasyonun cinsiyetle ilişkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Muş Alparslan Üniversitesi sağlık ile ilgili bölümlerde okuyan

öğrencilerin akademik motivasyon düzeyini belirlemek ve kişisel özelliklere göre akademik motivasyonun farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan ve 2020 yılında yayınlanan çalışmada, cinsiyetin motivasyonu etkilemediği ifade edilmektedir. Literatürde birbiriyle çelişen bulgular olması bu alanda daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.[4,63–65]

Öğrencilerin sınıf durumlarına göre motivasyon düzeyleri incelendiğinde dönem 1 öğrencilerinin motivasyonsuzluk alt boyut puanları dönem 6 öğrencilerine göre istatistiksel açıdan anlamlı derecede daha yüksektir. Çalışmamızda uygulanan ters puanlama nedeniyle bu bulgu, dönem 6 öğrencilerinin motivasyonsuzluk seviyelerinin dönem 1 öğrencilerine göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. İçsel motivasyon puanları, dışsal motivasyon puanları, toplam ölçek puanları arasında ise anlamlı fark yoktur. Fırat Üniversitesinde yapılan 2013 tarihli çalışmada birinci sınıf öğrencilerin akademik motivasyon düzeyleri, son sınıf öğrencilerine göre daha yüksek çıkmıştır. Karadeniz Teknik Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileriyle yapılan 2014 yılına ait bir araştırmada, katılımcıların akademik motivasyonları sınıf değişkenine göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi merkez kampüsünde yürütülen ve 2024 yılında yayınlanan çalışmaya göre ise öğrencilerin bulunduğu sınıf ile akademik motivasyon seviyeleri arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Literatürde öğrencilerin akademik motivasyonlarının dönem faktöründen etkilenip etkilenmediği konusunda birbirine zıt bulgular mevcuttur. Çalışmaların farklı şehirlerde farklı fakültelerde ve farklı yıllarda yapılmasının sonuçları çeşitlendirdiği düşünülmektedir.[31,66,67]

Katılımcıların kronik hastalık durumlarına göre motivasyon düzeyleri incelendiğinde, herhangi bir kronik hastalığı bulunan ile bulunmayan öğrenciler arasında toplam ölçek puanları ve alt boyut puanları açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Literatürde tıp fakültesi öğrencilerinin kronik bir hastalığa sahip olma durumları ile akademik motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. İlk bakışta hastalığı olan bireylerin daha düşük motivasyona sahip olabileceği düşünülse de katılımcıların genç olması ve hastalıklara ait komplikasyonlardan daha az etkilenmeleri, hastalığın etkilerini minimalize etmiş ve öğrencilerin motivasyonunu düşürmemiş olabilir. Farklı bir bakış açısıyla öğrenciler kendi hastalıkları ile mücadele etmek ve tedaviler geliştirmek niyetiyle motive kalabilirler. Uşak Üniversitesi öğrencilerinden elde edilen veriler sonucunda 2021

yılında yayınlanan ve hastalık motivasyon ilişkisine değinen bir çalışmaya göre Covid-19 hastalığı geçiren öğrencilerde daha düşük motivasyon düzeyleri görülmektedir.[68]

Uzmanlık hedeflerine göre motivasyon düzeyleri incelendiğinde 215 öğrencinin dahili bilimlerde, 207 öğrencinin cerrahi bilimlerde, 9 öğrencinin temel bilimlerde uzman hekim olmayı hedeflediği, 72 öğrencinin ise kararsız olduğu görülmektedir. Kararsız öğrencilerin içsel motivasyon puanları ve toplam ölçek puanları, cerrahi bilimler ve temel bilimler cevabı verenlere göre anlamlı düzeyde daha düşük bulunmuştur. Dahili bilimler cevabı verenlerin içsel motivasyon puanları ve toplam ölçek puanları, temel bilimler cevabı verenlere göre anlamlı düzeyde daha düşük bulunmuştur. Buradan yola çıkarak akademik hedeflerle ilgili kararsız olmanın ve kariyer belirsizliğinin daha düşük motivasyon düzeyleriyle ilişkili olduğu söylenebilir. Ancak temel bilimler ile ilgili bulgular değerlendirilirken, bu cevabı veren katılımcıların sayıca azlığı göz önünde bulundurulmalıdır. İstanbul ilindeki devlet ve vakıf üniversitelerinden toplanan verilerle yürütülen 2022 tarihli çalışmada bulgularımıza paralel olarak, kariyer planı olan üniversite öğrencilerinin kariyer planı olmayan veya kararsız olan öğrencilere kıyasla daha yüksek motivasyona sahip olduğu ortaya koyulmuştur.[69]

Çalışmamızda katılımcıların üniversite sürecindeki konaklama türleri ve ulaşım şekilleri ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Kısmen sosyoekonomik değerlendirme olanağı sağlayan bu bileşenlere göre toplam ölçek puanları ve alt boyut puanları açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Ortaokul öğrencileri ile yapılan bir çalışmada, öğrencilerin sosyal destek düzeylerinin içsel ve dışsal motivasyonu pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bu öğrencilerin yaşı ve genel profili göz önüne alındığında, üniversite öğrencilerine göre daha fazla desteğe ihtiyaç duymaları, çalışmamızla tezat sonuçlar görülmesine neden olabilir. Üniversite öğrencileri ile yapılan 2024 tarihli farklı bir araştırmada, öğrencilerin gelir durumu ile motivasyon seviyeleri arasında istatistiki açıdan anlamlı fark tespit etmiştir. Literatüre 2020 yılında kazandırılan bir çalışma ise sağlık ile ilgili bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerinin gelir durumları ile motivasyon düzeyleri arasında ilişki olmadığını ortaya koymaktadır.[4,67,70]

Katılımcıların yaşa göre motivasyon düzeylerini incelemek üzere korelasyon analizi uygulanmıştır. Toplam ölçek ve alt boyut puanları arasında pozitif ya da negatif anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Buna göre yaşın artması ya da azalması motivasyon seviyeleri

üzerinde etkisiz bulunmuştur. Dicle Üniversitesi öğrencileri ile yapılan 2017 tarihli çalışmada yaşı küçük olan öğrencilerin daha fazla motivasyona sahip oldukları bulunmuştur. Benzer şekilde 2011 yılında yayınlanan araştırmaya göre sağlık personellerinin yaşı arttıkça motivasyon seviyeleri azalmaktadır. Konya ilinde 2024 yılında yapılan araştırma ise çalışmamızı destekler nitelikte, yaş değişkeni açısından motivasyon düzeylerinde herhangi bir farklılık olmadığını söylemektedir.[65,71,72]

Çalışmamızda not ortalaması ile motivasyon ilişkisini incelemek üzere korelasyon analizi uygulanmıştır. Toplam ölçek ve alt boyut puanları arasında pozitif ya da negatif anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Sonuç olarak öğrencilerin not ortalaması ile motivasyon düzeyleri arasında anlamlı ilişki kurulamamıştır. Ancak çalışmamızın aksine literatürde, üniversite öğrencilerinin genel not ortalamaları arttığında akademik motivasyonlarının da arttığına yönelik anlamlı sonuçlara raslanmaktadır. Tıp fakültelerinin sınav sistemleri ve yeterlilik kriterleri açısından farklı dinamiklere sahip olması bu çelişkiyi ortaya çıkarmış olabilir. Uygun karşılaştırma için tıp fakültelerine yönelik daha fazla benzer çalışmaya ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.[4,73]

Öğrencilerin motivasyon düzeyleri ile üniversite tercih sıralamaları arasındaki bağlantıyı ortaya koymak için korelasyon analizi uygulanmıştır. Toplam ölçek ve alt boyut puanları arasında pozitif ya da negatif anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Neticede motivasyon düzeylerinin tercih sırasından etkilenmediği bulunmuştur. Yine üniversite öğrencileri ile yapılan bir başka çalışma, tercih sırası ile motivasyon arasında anlamlı ilişki bulunmadığı yönünde benzer sonuçlar ortaya koymaktadır.[74]

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre motivasyon düzeyleri değerlendirildiğinde, kadın öğrencilerin öğrenmeye yönelik daha fazla ilgi duyduğu ve akademik süreçlerde daha istekli olduğu düşünülmektedir. Cinsiyetler arası motivasyon farkının nedenlerinin araştırılması ve erkek öğrencilerin görece düşük olan motivasyon seviyelerini yükseltecek düzenlemelerin yapılması önerilmektedir.

Sınıf düzeyine göre karşılaştırmada, dönem 6 öğrencilerinin motivasyonsuzluk düzeylerinin dönem 1 öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu, zamanla artan akademik yük, mesleki kaygı ve tükenmişlik gibi faktörlerin motivasyon üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceğine işaret edebilir. Dönemler arası motivasyon farkına sebep olan faktörlerin aydınlatılması ve 6. sınıf öğrencilerini motive edecek eğitim programlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Herhangi bir kronik hastalığın varlığı veya yokluğu, motivasyon düzeylerinde anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır. Bu sonuç, öğrencilerin sağlık durumlarının akademik motivasyonlarını belirlemede etkisiz olabileceğini göstermektedir.

Öğrencilerin uzmanlık tercihleri ile motivasyon düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar gözlemlenmesi, mesleki hedeflerdeki kararsızlığın öğrencilerin akademik motivasyonunu olumsuz etkileyebileceğini ortaya koymaktadır. Erken dönemlerde öğrencilere, kariyer olanakları hakkında bilgilendirme yapılması ve kendilerine uygun uzmanlık alanlarını seçebilmeleri için danışmanlık sunulması önerilmektedir.

Konaklama türü ve üniversiteye ulaşım şekli gibi sosyoekonomik göstergeler ile motivasyon düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Bu bulgu, motivasyonun yalnızca dışsal yaşam koşullarına bağlı olarak şekillenmediğini, bireysel ve psikolojik etkenlerin de belirleyici olabileceğini göstermektedir.

Yaş, not ortalaması ve üniversite tercih sırası değişkenleri ile akademik motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir korelasyon saptanmamıştır. Bu sonuç, öğrencilerin motivasyon düzeylerinin yalnızca akademik başarıya değil, daha kompleks ve çok yönlü faktörlere bağlı olabileceğini göstermektedir.

Toplam ölçek puanı ile alt boyutlar arasındaki ilişkiler incelendiğinde, toplam ölçek puanı ile içsel motivasyon arasında çok yüksek düzeyde pozitif korelasyon, dışsal

motivasyon ve motivasyonsuzluk ile ise düşük orta düzeyde pozitif korelasyon olduğu bulunmuştur. Uygulanan ölçek, genel akademik motivasyonun en çok içsel motivasyon bileşeniyle ilişkili olduğunu göstermektedir.

7. ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu araştırmanın amacı, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin akademik motivasyon seviyelerini içsel motivasyon, dışsal motivasyon, motivasyonsuzluk alt boyutlarıyla birlikte değerlendirmek ve motivasyonun cinsiyet, dönem, kronik hastalık, konaklama, ulaşım, not ortalaması, tercih sırası ve uzmanlık hedefi gibi çeşitli demografik ve çevresel faktörlerle olan ilişkisini ortaya koymaktır. Çalışma, öğrencilerin akademik süreçlerindeki tutumlarının daha iyi anlaşılmasına ve ihtiyaç duydukları eğitimsel desteklerin belirlenmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma, 2024–2025 eğitim öğretim yılında Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrenim gören toplam 503 öğrenci ile yapılmıştır. Veriler, çevrim içi ortamda hazırlanan ve üç bölümden oluşan anket formu ile toplanmıştır. Akademik motivasyon düzeyleri "Üniversite Öğrencilerinde Motivasyon Ölçeği" kullanılarak değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler IBM SPSS 29.0 istatistik programında analiz edilmiş, normal dağılıma uygunluk testleri uygulanmış ve gerekli görülen durumlarda Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis, Dunn testi ve Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Kadın öğrencilerin içsel motivasyon, motivasyonsuzluk ve toplam ölçek puanları erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Dönem 1 öğrencilerinin motivasyonsuzluk alt boyut puanları, dönem 6 öğrencilerine göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Uzmanlık tercihi kararsız olan öğrencilerde, içsel motivasyon ve toplam ölçek puanları diğer gruplara göre daha düşüktür. Kronik hastalık durumu, konaklama türü, ulaşım şekli, yaş, not ortalaması, tercih sırası değişkenleri ile motivasyon düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Toplam ölçek puanı ile içsel motivasyon arasında güçlü, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk ile orta düzeyde pozitif korelasyon saptanmıştır.

Sonuç: Çalışma sonuçları, tıp fakültesi öğrencilerinin akademik motivasyon düzeylerinin bazı bireysel ve çevresel faktörlerden etkilenebileceğini ortaya koymuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda, akademik motivasyonun artırılması için öğrenci merkezli eğitim programları geliştirilmesi, danışmanlık uygulamalarının güçlendirilmesi ve öğrenme sürecini destekleyici yaklaşımların benimsenmesi önerilmektedir. Bu çalışma,

ilerleyen dönemlerde yapılacak olan benzer nitelikteki araştırmalara yol gösterici olabilecek veriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akademik motivasyon, içsel motivasyon, dışsal motivasyon, motivasyonsuzluk, tıp fakültesi öğrencileri

8. ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aims to evaluate the academic motivation levels of students at Kocaeli University Faculty of Medicine in terms of the subdimensions of intrinsic motivation, extrinsic motivation, and amotivation. It also seeks to examine the relationship between academic motivation and various demographic and environmental factors such as gender, year of study, presence of chronic illness, accommodation type, means of transportation, academic grade point average, university preference order, and specialty preference. The study intends to contribute to a better understanding of students' attitudes towards academic processes and to the identification of their educational support needs.

Materials and Methods: This cross-sectional and descriptive study was conducted with 503 students enrolled at Kocaeli University Faculty of Medicine during the 2024–2025 academic year. Data were collected through an online questionnaire consisting of three sections. Academic motivation levels were assessed using the "Motivation Scale for University Students." The obtained data were analyzed using IBM SPSS 29.0 statistical software. Normality tests were conducted, and where appropriate, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis, Dunn's test, and Spearman correlation analysis were used.

Results: Female students had significantly higher scores in intrinsic motivation, amotivation, and total scale scores compared to male students. First-year students showed significantly higher amotivation scores than sixth-year students. Students who were undecided about their specialty preference had lower intrinsic motivation and total scale scores compared to other groups. No significant differences were found in academic motivation levels based on the presence of chronic illness, type of accommodation, mode of transportation, age, academic grade point average, or university preference order. A strong positive correlation was found between total scale score and intrinsic motivation, and a moderate positive correlation with extrinsic motivation and amotivation.

Conclusion: The results of this study indicate that academic motivation levels among medical students may be influenced by certain individual and environmental factors. Based on these findings, it is recommended that student-centered educational programs be developed, academic counseling services be enhanced, and approaches that support the

learning process be adopted. This study provides valuable data that may guide future research on the subject.

Keywords: Academic motivation, intrinsic motivation, extrinsic motivation, amotivation, medical students

9. EKLER

EK-1: Anket Formu

Bölüm 1

Değerli katılımcı; sizi Kocaeli Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı tarafından yürütülen, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi 1. Ve 6. Sınıf Öğrencilerinde Akademik Motivasyonun Değerlendirilmesi başlıklı çalışmaya katılmaya davet ediyoruz. Bu çalışmanın amacı Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi 1. Ve 6. Sınıf öğrencilerinin akademik motivasyon düzeylerini belirleyerek, sınıf seviyelerine göre motivasyonel farklılıkları incelemek ve öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen motivasyonel faktörleri anlamaya çalışmaktır. Veri toplama formu katılım onayı, sosyodemografik özellikler ve Üniversite Öğrencilerinde Motivasyon Ölçeğinden oluşmaktadır. Anket toplamda 3 bölümden oluşmaktadır. Soruları tamamlamak yaklaşık 5 dakika sürecektir. Bu çalışmada karşılaşılması beklenen risk yoktur ve elde edilmesi beklenen fayda bireysel ve kurumsal düzeyde tıp fakültesi öğrencilerinin akademik motivasyonlarını artırmaya yönelik strateji geliştirilmesine katkı sağlanmasıdır. Bu form aracılığıyla elde edilecek veriler gizli kalacaktır ve sadece bilimsel amaçla kullanılacaktır. Bireysel anket sonuçlarına sadece araştırmacılar ulaşacaktır. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmayı reddedebileceğiniz gibi herhangi bir sebep göstermeksizin istediğiniz anda çalışmadan ayrılabilirsiniz. Formu doldurup araştırmacıya teslim ettiğinizde, gönüllü olarak araştırmaya katıldığınızı onaylamış olacaksınız. Çalışma ile ilgili herhangi bir sorunuz olursa ve/veya sonucu hakkında bilgi edinmek isterseniz, aşağıdaki iletişim bilgileriyle bize ulaşabilirsiniz. Soruları doğru yanıtlamanızın önemini hatırlatır, katılımınız için çok teşekkür ederiz.

Arş. Gör. Dr. Abdullah Uslu, abdullahuslu54@gmail.com

Prof. Dr. Tuncay Müge ALVUR, muge.alvur@gmail.com

İşaretlenmesi zorunlu alan.

o Araştırmaya katılmayı onaylıyorum.

Bölüm 2: Sosyodemografik Özellikler

1. Yaşınız?

…

2. Cinsiyetiniz?

o Kadın

o Erkek

3. Bilinen herhangi bir kronik hastalığınız var mı?

o Evet

o Hayır

4. Fakültede kaçıncı sınıftasınız?

o Dönem 1

o Dönem 6

5. Güncel not ortalamanız yüz üzerinden kaçtır?

…

6. Üniversite tercihlerinizde Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi kaçıncı sıradaydı?

…

7. Hangi branşta uzman hekim olmayı hedefliyorsunuz?

…

8. Üniversite sürecinde nerede konaklıyorsunuz?

o Öğrenci evinde kalıyorum

o Ailemle birlikte kalıyorum

o Devlet yurdunda kalıyorum

o Özel yurtta kalıyorum

o Diğer

9. Üniversiteye nasıl ulaşım sağlıyorsunuz?

o Toplu taşımayla gidiyorum

o Özel servisle gidiyorum

o Şahsi araçla gidiyorum

o Yürüyerek gidiyorum

o Diğer

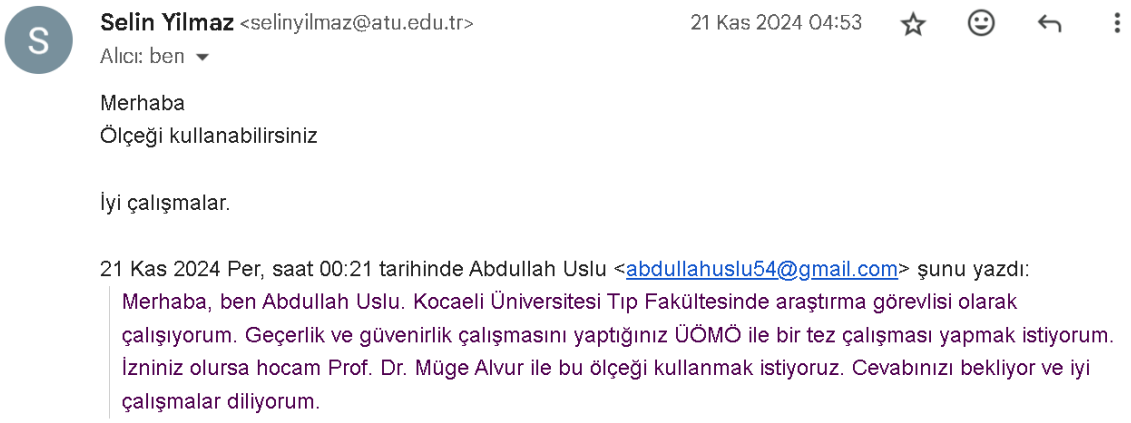
Bölüm 3: Üniversite Öğrencilerinde Motivasyon Ölçeği

Aşağıda üniversite öğrencilerinin üniversiteye gitme nedenlerini gösteren ifadelerden, size uygun olan ifadeyi işaretleyerek belirtmeniz gerekmektedir.

Neden üniversiteye gidiyorsunuz?

	Bana Hiç uymuyor	Bana biraz uyuyor	Bana oldukça uyuyor	Bana tamamen uyuyor
1.Bilmek ve öğrenmekten keyif aldığım için gidiyorum.	1	2	3	4
2.Fikirlerimi ve deneyimlerimi birileriyle paylaştıkça hissettiğim mutluluk duygusu için gidiyorum.	1	2	3	4
3.Üniversitede yaptığım sosyal faaliyetlerdeki başarımın, kendimi önemli hissetmemi sağladığı için gidiyorum.	1	2	3	4
4.Ailemin başarı beklentilerini karşılamak için gidiyorum.	1	2	3	4
5.Üniversitenin bana gerçekten ne sağlayacağı konusunda hiçbir fikrim yok.	1	2	3	4
6.Farklı bilgiler edinmenin bende uyandırdığı heyecan duygusundan dolayı üniversiteye gidiyorum.	1	2	3	4
7.Araştırma ve tartışmaların bende sağladığı mutluluk duygusu için gidiyorum.	1	2	3	4
8.Üniversitedeki akademik ve sosyal kazanımlarla, kendimi yetkin biri olarak hissettiğim için gidiyorum.	1	2	3	4
9.Çoğu zaman üniversiteye gitmek bana anlamsız geliyor.	1	2	3	4
10.Üniversite sosyal ortamlarıyla kendimi geliştirmeme çok fazla katkı sağlayacağı için gidiyorum.	1	2	3	4
11.Sosyal ilişkiler kurdukça daha mutlu olduğum için gidiyorum.	1	2	3	4
12.Kendimi tam anlamıyla bir birey olarak hissettirdiği için gidiyorum.	1	2	3	4
13.İnsanlar tarafından takdir edilmek için üniversiteye gidiyorum.	1	2	3	4
14.Üniversiteye gitmezsem çevremden olumsuz tepkiler alacağımı bildiğim için gidiyorum.	1	2	3	4
15.İlgi alanımla ilgili yeni bilgiler edinmenin bana verdiği memnuniyet duygusundan dolayı üniversiteye gidiyorum.	1	2	3	4
16.Farklı konularla ilgili çeşitli bilgiler edinmenin merak duygumu tatmin etmesinden dolayı gidiyorum.	1	2	3	4
17.Üniversiteye gitmek için herhangi bir sebebim yok.	1	2	3	4
18.Yeni bilgiler edinmekten kendimi alamadığım için gidiyorum.	1	2	3	4
19.Alanımla ilgili öğrendiklerimden büyük keyif aldığım için gidiyorum.	1	2	3	4
20.İş seçimimde doğru kararlar almamı sağlayacağı için gidiyorum.	1	2	3	4
21.Üniversite ileride bana yüksek yaşam koşulları sunacağı için gidiyorum.	1	2	3	4
22.Üniversitenin sosyal ve akademik ortamının bana ne faydası olacağını bilmiyorum.	1	2	3	4
23.Üniversitenin geleceğime ne konuda yarar sağlayacağı konusunda kararsızım.	1	2	3	4
24.Üniversitede kurduğum ilişkiler kendimi önemli hissettirdiği için gidiyorum.	1	2	3	4
25.Bilgi dağarcığımı genişlettikçe kendimde gördüğüm memnuniyet duygusu için.	1	2	3	4
26.Öğrendiğim bilgilerin benim başarı duygumu arttırmasından dolayı gidiyorum.	1	2	3	4

EK-2: Ölçek Kullanım İzni

Selin Yilmaz <selinyilmaz@atu.edu.tr> 21 Kas 2024 04:53

Alıcı: ben

Merhaba
Ölçeği kullanabilirsiniz

İyi çalışmalar.

21 Kas 2024 Per, saat 00:21 tarihinde Abdullah Uslu <abdullahuslu54@gmail.com> şunu yazdı:

> Merhaba, ben Abdullah Uslu. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesinde araştırma görevlisi olarak çalışıyorum. Geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yaptığınız ÜÖMÖ ile bir tez çalışması yapmak istiyorum. İzniniz olursa hocam Prof. Dr. Müge Alvur ile bu ölçeği kullanmak istiyoruz. Cevabınızı bekliyor ve iyi çalışmalar diliyorum.

EK-3: Etik Kurul Onayı

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Tıp Fakültesi Dekanlığı
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

Sayı : E-80418770-020-719898
Konu : 2024/502

Sayın Prof.Dr. Tuncay Müge ALVUR

GOKAEK-2025/02/04 GOKAEK 19.12.2024 tarihli toplantısında görüşülen, **Prof. Dr. Tuncay Müge Alvur** sorumluluğunda yürütülmesi planlanan **2024/502** proje numaralı Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi 1. ve 6. Sınıf Öğrencilerinde Akademik Motivasyonun Değerlendirilmesi başlıklı proje değerlendirilmiş, düzeltme/değişikliklerin yapılmasının ardından yeniden değerlendirilmesine karar verilmişti.

Sorumlu araştırmacı tarafından 08.01.2025-E.710375 sayılı dilekçeyle gönderilen düzeltme metnine göre değişikliklerin yapıldığı görülmüş olup projenin yürütülmesi uygun bulunmuştur.

KARAR: KABUL, PROJENİN YÜRÜTÜLMESİ UYGUNDUR.

Projenizin yürütülmesi uygun bulunmuştur, çoklu imza formu ekte sunulmaktadır. Araştırmaya Etik Kurul onay tarihinden sonra en geç 90 gün içinde başlamanız, (i) başlayamadığınız veya protokolde bildirdiğiniz hususlarda herhangi bir değişiklik yaptığınızda Değişiklik Bilgi Formu ile, (ii) araştırmanızı onay aldığınız şekliyle tamamladığınızda Sonuç Raporu ile Etik Kurul'a başvurmanız gerekmektedir.

Prof.Dr. Bülent KARA
Kurul Başkanı

Belge Doğrulama Kodu :BSU1C07B92 Belge Doğrulama Adresi :https://turkiye.gov.tr/kocaeli-universitesi-ebys
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi 41380 Umuttepe / KOCAELİ
Tel:90 262 303 70 04 Faks:90 262 303 70 03
E-Posta :tipdek@kocaeli.edu.tr Elektronik Ağ :http://tip.kocaeli.edu.tr/
Kep Adresi: kocaeliuniversitesi@hs01.kep.tr
Bilgi için: Songül Gür
Sekreter
Telefon No: 7302

EK-4: Dekanlık İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 06.01.2025-E.708089

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Tıp Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-48398777-020-708089
Konu : Arş.Gör.Dr.Abdullah USLU'nun
Tez Çalışması

Sayın Arş. Gör. Dr. Abdullah USLU

Fakültemiz araştırma görevlilerinden Arş.Gör.Dr. Abdullah USLU'nun "Tıp Fakültesi 1.ve 6.sınıf öğrencilerinde akademik motivasyonun değerlendirilmesi " ile ilgili tez çalışmasını yürütmesi Dekanlığımızca uygun bulunmuştur.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Prof.Dr. Alparslan KUŞ
Dekan

Mevcut Elektronik İmzalar

ALPARSLAN KUŞ (Tıp Fakültesi Dekanlığı - Dekan) 06.01.2025 14:40

Belge Doğrulama Kodu :BS41N0CBK2 Belge Doğrulama Adresi :https://turkiye.gov.tr/kocaeli-universitesi-ebys

Fakülte Sekreterliği (Tıp Fak.) Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi 41380 Umuttepe / KOCAELİ
Bilgi için: Meltem Cansız Özkol

Tel:90 262 303 70 04 Faks:90 262 303 70 03
E-Posta :tipdek@kocaeli.edu.tr Elektronik Ağ :http://tip.kocaeli.edu.tr/
Kep Adresi: kocaeliuniversitesi@hs01.kep.tr
Memur
Telefon No: 3037014

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

10. KAYNAKÇA

1. Stegers-Jager KM, Cohen-Schotanus J, Themmen APN. Motivation, Learning Strategies, Participation and Medical School Performance. *Med Educ*. 2012;46(7):678-688. doi:10.1111/j.1365-2923.2012.04284.x

2. Ataoğlu S. Tıp Eğitimi İlkeleri, Eğitim Amaçları ve Değerlendirme Stratejisi. *Düzce Tıp Fakültesi Derg*. 2018;20(3):57-58. doi:10.18678/dtfd.494942

3. Karataş H, Erden M. Akademik Motivasyon Ölçeğinin Dilsel Eşdeğerlik, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Educ Sci*. 2012;7(4):983-1003.

4. Korkmazer F. Üniversite Öğrencilerinin Akademik Motivasyon Algılarının İncelenmesi Üzerine Bir Alan Çalışması. *Dicle Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilim Fakültesi Derg*. 2020;10(20):502-515.

5. Türk Dil Kurumu | Sözlük. Erişim Tarihi: Mayıs 1, 2025. https://sozluk.gov.tr/

6. Kreitner R, Kinicki A. *Organizational Behavior*. McGraw-Hill Education; 2010.

7. Yilmaz S. Üniversite Öğrencilerinde Motivasyon Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Adana Bilim Ve Teknol Üniversitesi Sos Bilim Derg*. 2018;1(1):1-20.

8. Pintrich PR, Schunk DH. *Motivation in Education: Theory, Research, and Applications*. Merrill; 2002.

9. Seifert K, Sutton R. *Educational Psychology*. University Press of Florida; 2010.

10. Dörnyei Z. *Teaching and Researching Motivation*. Longman; 2001.

11. Plotnik R, Kouyoumdjian H. *Introduction to Psychology*. Cengage Learning; 2010.

12. Sternberg RJ, Williams WM. *Educational Psychology*. Allyn and Bacon; 2002.

13. Aydemir İC. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi Sağlık Çalışanlarında Motivasyon Düzeyi ve İlişkili Faktörler*. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı; 2020.

14. Ratelle CF, Guay F, Vallerand RJ, Larose S, Senécal C. Autonomous, Controlled, and Amotivated Types of Academic Motivation: A Person-Oriented Analysis. *J Educ Psychol*. 2007;99(4):734-746. doi:10.1037/0022-0663.99.4.734

15. Erzen E, Merdivenli SC. Akademik Motivasyon ve Akademik Benlik Düzeyinin Üniversiteye Uyumu Yordayıcı Gücü. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sos Bilim Derg*. 2024;26(4):1527-1547. doi:10.32709/akusosbil.1239431

16. Deci EL, Ryan RM. *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. Springer US; 1985.

17. Green J, Nelson G, Martin AJ, Marsh H. The Causal Ordering of Self-Concept and Academic Motivation and Its Effect on Academic Achievement. *Int Educ J*. 2006;7(4):534-546.

18. Karagüven HÜ. Akademik Motivasyon Ölçeğinin Türkçeye Adaptasyonu. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilim*. 2012;12(4):2599-2620.

19. Hoy AW. *Educational Psychology*. Pearson; 2016.

20. Kusurkar RA, Cate ThJT, Asperen MV, Croiset G. Motivation as an Independent and a Dependent Variable in Medical Education: A Eeview of the Literature. *Med Teach*. 2011;33(5):242-262. doi:10.3109/0142159X.2011.558539

21. Deci EL, Vallerand RJ, Pelletier LG, Ryan RM. Motivation and Education: The Self-Determination Perspective. *Educ Psychol*. 1991;26(3-4):325-346. doi:10.1080/00461520.1991.9653137

22. Ryan RM, Deci EL. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemp Educ Psychol*. 2000;25(1):54-67. doi:10.1006/ceps.1999.1020

23. Yurt E. Türkiye de Akademik Motivasyon Konusunda Yapılan Araştırmaların İncelenmesi. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Derg*. 2002;4(1):95-112. doi:10.38151/akef.2022.6

24. Kusurkar RA, Ten Cate ThJ, Vos CMP, Westers P, Croiset G. How Motivation Affects Academic Performance: A Structural Equation Modelling Analysis. *Adv Health Sci Educ*. 2013;18(1):57-69. doi:10.1007/s10459-012-9354-3

25. Deci EL, Ryan RM. The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychol Inq*. 2000;11(4):227-268. doi:10.1207/S15327965PLI1104_01

26. Reeve J. *Understanding Motivation and Emotion*. Wiley Custom; 2018.

27. Ilter I. Akademik Motivasyonsuzluk Ölçeği'nin Türk Kültürüne Uyarlanması ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi. *Ank Univ Egitim Bilim Fak Derg*. 2019;52(1):191-224. doi:10.30964/auebfd.459675

28. Aydın İ. *Akademik Etik*. Pegem Akademi; 2016.

29. Tüfekçi Akcan A, Malkoç S, Kiziltan Ö. Akademisyenlere Göre Akademi ve Akademik Kültür. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Derg*. 2018;18(1):569-591. doi:10.17240/aibuefd.2018..-364780

30. Pajares F, Urdan TC. *Academic Motivation of Adolescents*. Information Age Pub.; 2002.

31. Gömleksiz MN, Serhatlıoğlu B. Öğretmen Adaylarının Akademik Motivasyon Düzeylerine İlişkin Görüşleri. *Türkiye Sos Araştırmalar Derg*. 2014;173(173):99-128. doi:10.20296/tsad.36644

32. İnce M. Examining the Role of Motivation, Attitude, and Self-Efficacy Beliefs in Shaping Secondary School Students' Academic Achievement in Science Course. *Sustainability*. 2023;15(15):1-16. doi:10.3390/su151511612

33. Ocak G, Atasever AN. Üniversite Öğrencilerinde Hayatın Amacı ve Akademik Motivasyon Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Önetim Ve Çalış Derg*. 2020;4(1):93-112.

34. Hulleman CS, Barron KE, Kosovich JJ, Lazowski RA. Student Motivation: Current Theories, Constructs, and İnterventions Within an Expectancy-Value Framework. In: *Psychosocial Skills and School Systems in the 21st Century: Theory, Research, and Practice*. Springer; 2016:241-278. doi:10.1007/978-3-319-28606-8_10

35. Bayrakçeken S, Oktay Ö, Samancı O, Canpolat N. Motivasyon Kuramları Çerçevesinde Öğrencilerin Öğrenme Motivasyonlarının Arttırılması: Bir Derleme Çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sos Bilim Enstitüsü Derg*. 2021;25(2):677-698.

36. Yeşil A. Liderlik ve Motivasyon Teorilerine Yönelik Kavramsal Bir İnceleme. *Uluslar Akad Önetim Bilim Derg*. 2016;2(3):158-180.

37. Küçüközkan Y. Liderlik ve Motivasyon Teorileri: Kuramsal Bir Çerçeve. *Uluslar Akad Önetim Bilim Derg*. 2015;1(2):86-115.

38. Künarci Z. *Sağlık Çalışanlarının Motivasyonunu Etkileyen Faktörlerin Analizi*. Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Endüstri Mühendisliği Ana Bilim Dalı; 2016.

39. Gökçe G, Şahin A, Bulduklu Y. Herzberg'in Çift Faktör Kuramı ve Alt Gelir Gruplarında Bir Uygulama: Meram Tıp Fakültesi Örneği. *Sos Ekon Araştırmalar Derg*. 2010;10(20):233-246.

40. Keser A. *Çalışma Yaşamında Motivasyon*. Alfa Aktüel Yayıncılık; 2006.

41. Şimşek MŞ, Çelik A, Akgemci T. *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış*. Eğitim Yayınevi; 2015.

42. Önen L, Tüzün MB. *Motivasyon*. Epsilon; 2005.

43. Naghizade S. *Sağlık Kuruluşlarında Motivasyon ve Bu Alanda Yapılan Tezlerin İçerik Analizi ile İncelenmesi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hastane ve Sağlık Kuruluşlarında Yönetim Programı; 2022.

44. Önen SM, Kanayran HG. Liderlik ve Motivasyon: Kuramsal Bir Değerlendirme. *Birey Ve Toplum Sos Bilim Derg*. 2015;5(10):43-63. doi:10.20493/bt.25754

45. Locke EA, Latham GP. *New Developments in Goal Setting and Task Performance*. Routledge; 2013.

46. Weiner B. *Human Motivation: Metaphors, Theories, and Research*. SAGE; 1992.

47. Wigfield A, Eccles JS. Expectancy–Value Theory of Achievement Motivation. *Contemp Educ Psychol*. 2000;25(1):68-81. doi:10.1006/ceps.1999.1015

48. Svinicki MD, Vogler JS. Motivation and Learning: Modern Theories. In: *Encyclopedia of the Sciences of Learning*. Springer; 2012:2336-2339. doi:10.1007/978-1-4419-1428-6_392

49. Sakız G. Başarıda Anahtar Kelime: Öz-yeterlik. *J Uludag Univ Fac Educ*. 2013;26(1):185-209.

50. Ülkü T. Motivasyona Güncel Bakış: Öz-Belirleme Teorisi. In: *Yönetim & Organizasyon Alanında Seçme Yazılar*. Özgür Yayınları; 2023. doi:10.58830/ozgur.pub258.c1300

51. Deci EL, Ryan RM. Self-Determination Theory: A Macrotheory of Human Motivation, Development, and Health. *Psychol Can*. 2008;49(3):182-185. doi:10.1037/a0012801

52. Burnham JC. *What is Medical History?* Polity; 2005.

53. Kuş Ö, Köken AH. Tıp Tarihi ile İlgili Çalışmaların Web of Science Veri Tabanı Üzerinden Bibliyometrik Analizi. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi Ve Folk Tıp Derg*. 2021;11(2):364-374. doi:10.31020/mutftd.878803

54. Budak D. İlkçağlardan Günümüze Hekimliğin Gelişimi. *J Med Sci*. 2021;2(2):6-10. doi:10.46629/JMS.2021.36

55. Yoket Ü. Eski Çağda Tıp. *Sürekli Tıp Eğitimi Derg*. 2003;12(2):76-78.

56. Aydın E. *Dünya ve Türk Tıp Tarihi*. Güneş Tıp Kitabevleri; 2021.

57. Pawlowski M, Mendel Y, Kaisermann J. *Tıp Tarihi*. Cambridge Stanford Books; 2019.

58. Bahsi I, Cetkin M, Orhan M, Kervancioglu P, Sayin S, Ayan H. Evaluation of attention-motivation level, studying environment and methods of medical faculty students. *Eur J Ther*. 2017;23(1):1-7. doi:10.5152/EurJTher.2017.06074

59. Kaya AB, Taylan Özkan A. Tıp Eğiminde Oyunlaştırma ve Motivasyon. *Avrasya Sağlık Bilim Derg*. 2024;7(2):139-144. doi:10.53493/avrasyasbd.1322263

60. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. Erişim Tarihi: Mayıs 1, 2025. https://istatistik.yok.gov.tr/

61. Odabaşi O. Türkiye Tıp Fakülteleri 2023. *Sürekli Tıp Eğitimi Derg*. 2023;32(1):37-61. doi:10.17942/sted.1259646

62. Gürpınar E, Coşkun HŞ, Şenol Y, Boneval C, Alimoğlu MK, Gültekin M. Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Programını Ulusal Çekirdek Eğitim Programına Göre Gözden Geçirme: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Deneyimi. *Akdeniz Tıp Derg*. 2015;1(1):12-24. doi:10.17954/amj.2015.03

63. Alçı M, Tümkaya S. Öğrencilerin Algıladıkları Ait Olma ve Öğretim Elemanları Mesleki Yeterliliklerinin Akademik Motivasyonlarını Yordama Düzeyi. *Çukurova Üniversitesi Sos Bilim Enstitüsü Derg*. 2019;28(2):241-256. doi:10.35379/cusosbil.591857

64. Özdemir Özkan N, Akın S, Durna Z. Hemşirelik Öğrencilerinin Liderlik Yönelimleri ve Motivasyon Düzeyleri. *Hemşirelikte Eğitim Ve Araşt Derg*. 2015;12(1):51-61. doi:10.5222/HEAD.2015.051

65. Adır T. *Sağlık Personelinin Motivasyon Durumlarının İncelenmesi: Tıp Fakültesi Örneği*. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2024.

66. Alemdağ C, Öncü E, Yılmaz AK. Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Akademik Motivasyon ve Akademik Öz-Yeterlikleri. *Spor Bilim Derg*. 2014;25(1):23-35. doi:10.17644/sbd.171304

67. Can Ş. *Üniversite Öğrencilerinde Algılanan Stres, Baş Etme Becerileri ve Akademik Motivasyon Arasındaki İlişkiler*. İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı; 2024.

68. Çetinel MH, Gürcüoğlu S. Pandemi Döneminde Üniversite Öğrencilerinin Akademik Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi. *Optim Ekon Ve Önetim Bilim Derg*. 2022;9(1):1-14. doi:10.17541/optimum.960301

69. Sevmiş D. *Üniversite Öğrencilerinin Akademik Güdülenme Düzeyleri ile Kariyer Kararları Arasındaki İlişki*. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Antrenörlük Eğitimi Ana Bilim Dalı Spor Yönetimi Bilim Dalı; 2022.

70. Tulunay Ateş Ö. Ortaokul Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek ile Motivasyon Yönelimleri Arasındaki İlişkinin Yapısal Eşitlik Modeli ile İncelenmesi. *Kalem Egitim Ve İnsan Bilim Derg*. 2016;6(2):359-388. doi:10.23863/kalem.2017.65

71. Aslanadam B. *Sağlık Personelinin Motivasyonu ve Buna İlişkin Araştırma*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Hastane ve Sağlık Kuruluşları Yönetimi Programı; 2011.

72. Yalçınsoy A. Yaşam Doyumu, Kaygı ve Motivasyon İlişkisi ile İlgili Üniversite Gençliğine Yönelik Bir Araştırma: Dicle Üniversitesi Örneği. *Kesit Akad Derg*. 2017;3(10):422-434.

73. Zembat R, Yavuz EA, Tunçeli Hİ, Yılmaz H. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ile Akademik Motivasyon ve Başarı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *J Theor Educ Sci*. 2018;11(4):789-808. doi:10.30831/akukeg.351404

74. Ergin A, Karataş H. Üniversite Öğrencilerinin Başarı Odaklı Motivasyon Düzeyleri. *Hacet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Derg*. 2018;33(4):868-887.